

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 koron.
Egy hónapra 2 koron.

VITKÉKEN:

Egy évre 28 koron.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETTÉSEK:

4-hetes pótló sor egyszer 20 fill.
máskor következéssel 16 fillér.

Nyitási pótló sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, április 9.

Mai számunk főbb közleményei:

- Csendes készülődés.
- Béke a monarchia és Montenegró között.
- Egy aradi ékszerész sajtópöre.
- A gyilkossággal vádolt bíró.
- Öngyilkosság a kaszárnyában.
- Húsvét előtt.
- A város teher-automobiljai.
- A sikasztó bankitju.
- Megszökött „malomtulajdonos.”
- A szerelmes szerzetes.
- Robbanás a budapesti temesvári gyorsvonaton.
- A király-utcai „hős.”

Sok Dreadnought-ot!

Arad, április 8.

A hogy szegény Petőfi hatvan esztendővel ezelőtt lelkendezve írta: „száz vasutat, ezeret!” — ugy hangzik most a sikoltozás az egyes államok között, a diplomáciában: „sok Dreadnoughtot, még több Dreadnought-ot!” Ezen áll a világalom, sőt a megállhatás sorsa. Amelyik hatalom nem épít sok, milliókat és milliókat elnyelő vízióriást, az elképzelhetetlenségig kolosszális páncélhajókat, — az el van veszve. S ma már Ausztria-Magyarország, amely most kéri kölcsön az ötvenöt milliót, amelyet Törökországnak kell fizetnie, s nem tudja, honét veszi az ötszáz milliót, amelyivel Szerbiának harei kedvét kellett megfizetni, most százhuszonnyole milliót kér három Dreadnought-ra. Három ilyen hajó tehát annyiba kerül, amennyivel az ország összes iskoláiban, középiskoláiban és egyetemeiben ingyenessé lehetne tenni a tanítást.

Pedig úgy látszik, aligha lesz ezt mód kikerülni. A szerb háborút, mert becsülettel lehetett, el kellett kerülnünk, mert ha Bismarck Boszniáért egy pomerániai gránátos csontját sem tartotta érdemesnek kockára tenni, mi is elmondhattuk, hogy egy Szerbia fölött nyert győzelemért egy magyar baka kis ujját is kár lett volna feláldozni. De magánál a szerb ügynél sokszorosan nagyobb kérdések kerültek szőnyegre a szerb összeütközés révén. Az a hatalmas ellentét, amely az angol és a német kereskedelem versenye következtében egyik irányban, a germán és a szláv faj hegemoniája körüli versenyben pedig a másik irányban előbb-utóbb elkerülhetlenné fog tenni egy európai háborút, már a kis szerb ügynél majdnem felröbbantotta az európai hatalmaknak egymás ellen elhelyezett aknáit. Ezuttal azonban több — a mi elhatározásaink körén kívül eső — tényező közrejátszása az utolsó percben elodázta az összeütközést. Nem a szerencsétlen belgrádi lakáj betört bordája volt a békeszerző, hanem első sorban Németország szövetségi hűsége és Olaszország pillanatnyi helyzete, mely lehetővé tette Tittoni — Olaszországban épenséggel nem osztatlanul népszerű — hármasszövetségi békepolitikájának győzelmét. Ehhez járult hozzá Oroszország ezidőszerinti készületlensége és az angliai béke-pártnak felülkerekedése az angol közvélemény ama áramlataival szemben, amelyek időszerűnek tartottak egy

európai háborút a német konkurrenciagyengítésére. Nem utolsó szerep jutott a béke biztosításában a kölcsöneit féltő francia nagytőkének is.

Mindezek olyan tényezők, amelyek együttes érvényesülése egyfelől elodázta a háború közvetlen veszélyét, másfelől azonban ugyanakkor máris elhintette egy talán már a közeli jövőben elháríthatatlan európai összeütközés magvát. Anglia kimutatta a foga fehérét, elárulta, hogy mindenre kész a német versenytárs gyengítése érdekében. Oroszország pedig annyira mőhön törekszik az összes szlávság protektorának szerepére és Ázsiában megtépett presztizsének helyreállítására, hogy amint pénzügyeit és hadügyeit rendbe hozza, kétségtelenül „aktív” politikát kezd. Ez az aktivitásba lépés pedig akkor épen ugy saját érdekeink és létünk védelmére szólíthat minket sorompóba, mint ahogy a most lezárult szerb konfliktusnál. Németország volt kénytelen a legnagyobb elismerést érdemlő fegyverbaráti hűség szempontján kívül saját európai helyzete érdekében a kardjára csapni.

Ezért sietnek a hatalmak örült versenyben fegyverkezni, föláldozván az esetleg lehető háborúnak mindent, amit a polgárok keresetéből el tudnak csipni, okosabb, jobbra való céloktól elvonni. S nekünk, minden nyomorúságunk és bajunk mellett három Dreadnoughtot kell építeni, amely, még mielőtt vízre kerülne, halomra lövi mindazokat a reményeket, amelyeket

Hirlapírók iskolája.*

Írta: Rodó Sámuel dr.

Hárman ültek együtt és miután hirlapírók voltak, mi egyébről beszélhetek volna, mint arról, hogy őket bizony senki sem szereti. Erre a beszédre végtére is kifakadt egyikük, egy fiatal óriás és azt mondotta:

— Nem értem az örökös sopánkodást, hogy a hirlapírókat nem szeretik. Hivatásunk a bíráskodás, a kritika, az ellenőrzés, a hatalmasok tulkapásainak visszaszorítása és az ujtási törekvés élesztése. Hát, hogy az ördögbe kívánhatjuk, hogy el legyenek ragadtatva tőlünk, a mikor feladatunk annyi nagy, életbevágó érdekbe ütközik. Gyűlölet és ellenszenv, ezek a mesterségünkkel járó természetes következmények! Jaj nekünk, ha közkedveltekké válunk! Ez annak a jele, hogy hivatásunkról tulajdonképpen megfélekedtünk. Aki arra pályázik, hogy szeretetreméltóságával hódítson, az legyen eukrász, vagy milimári, vagy válasszon bármi más bukolicus pályát. Nekünk azonban erős legények kellene, olyanok, aki tudatában vannak annak, hogy a közvéleményt mi irányítjuk és ez nem megy erős küzdelem és ellenke-

zés nélkül. A hirlapírói kar ép oly kevésbé lehet közkedvelt, mint a kéményseprő hófehér. Mi folytonos sóprögetéssel, tisztogatással vagyunk elfoglalva, feketék vagyunk, tehát mumusok, kiktől mindenki megijed és akiket kész veszedelemnek néz. A hatalmasok különben nem szeretnek, mert mindenkit lehet lekenyerezni, terrorizálni, a sajtót is, de az egész sajtót sohasem. Amikor az ember már azt hiszi, hogy az összes lapok a zsebében vannak, egyszerre csak a láthatár egy távoli pontján megjelenik egy vészfelhő és rögtön beborul az egész égbolt.

A sajtó kiszámíthatatlan és fékezhetetlen, mint az Océán. Nerxes vasláncokkal verette meg a háborgó tengert. Ez azonban ép oly kevésbé használt, mintha az ember a sajtót terrorizálja, megrendszabályozza vagy megvásárolja. Jellemző erre egy nyilván beavatott helyről származó, nemrégiben megjelent cikk, mely Vilmos császárnak a sajtóhoz való viszonyát szellőzteti. Nem áll az, mondja a nevezett forrás, hogy a császár gyűlöli a hirlapírókat. Ez nagy tulzás. A császár nem gyűlöli a zsurnalisztákat, ámbar beszédeinek mérges és igazságtalan kritikája által bizony rászolgáltak volna az ellenszenvre. De II. Vilmos teljesen tudatában van a sajtó hatalmának és ennek jeleül, ő maga parancsolta meg a minap az ud-

varmester ellenkező véleményével szemben, hogy unokájának keresztelőjére két ujságíró is meghívassék. Ez a nagyok tipikus véleménye a hirlapírókról. Az ujságíró ellenszenves a kritika miatt. Azonban szükséges rossznak elismerik a dicsőség hirdetése végett. Mesterségünknek az a hűszkesége és nemesi cimere, hogy nálunk a kritika, a fegyelmetlenség, az önállóság kidomborítása által lehet leginkább érvényesülni, holott minden más pályán az okos alkalmazkodás, a türelmes zsebvágás az előmenetel főfeltétele.

— De barátom, — vágott közbe türelmetlenül Elegantius dr. — itt nem az elvek kifejtéséről van szó. Azt vetik most a szemünkre, hogy visszaélünk hatalmunkkal, hogy önzésből, maliciából vádolunk, ellenben a legborzasztóbb visszaélések láttára szemet hunyunk, pausálék és hallgatási díjak fejében.

— Barátom, — mondá Platonius dr. — emlékszel-e egy régi kiadónak erre a jeles mondására: „En addig nem hiszek a sajtó hatalmában, amíg Viktória királynő nem fizet soronként a trónbeszéd közléséért.” Mi kacagtunk ezen az otromba viccen, de ami a hirlapírás terén rossz vicc, az minden más mesterségben komoly valóság. Ott nem dolgoznak közérdekből; ott a tulajdonjog kizárólag magánélokot szolgál, ott az embereknek eszik.

* Részlet a Budapesti Hirlap kiadásában most megjelenő nagy leltárnést keltett kötetéből.

a kulturális és gazdasági jövő fejlesztéséről az örök béke álmódzó hívei szóttek. ○

Csendes készülődés.

A politika eseményei.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, április 8.

A kormány és a vezető politikusok csendesen készülődnek a jövő hetekben bekövetkező döntő eseményekre. Ma leginkább csak a különböző pártok lapjai vitatkoznak egymással a helyzetről, a fúzió eshetőségeiről és Apponyi gróf tegnap ismertetett nyilatkozatáról.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter lakásán ma Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével rendes heti minisztertanács volt, melyen a kabinet valamennyi tagja részt vett. A minisztertanács — a kiadott hivatalos jelentés szerint — a folyó ügyeken kívül a tárgyalás alatt álló román kereskedelmi szerződés ügyét vitatták meg Sztéryni államtitkár bevonásával. A legközelebbi minisztertanácsot a jövő hét elejére tervezi a kormány, közvetlenül Wekerle és Kossuth nagyjelentőségű bécsi audienciája előtt.

Mai tudósításunk a politikai helyzetről itt következik:

A fúzió sürgetése.

Nagy föltűnést keltő cikk jelent meg a függetlenségi párt hivatalos lapjában, a Budapestben. A cikk többek között ezt mondja:

— Az utóbbi időben oly éles elvi és személyi ellentétek és torzsalkodások merültek fel a koalícióban, hogy a vezető politikusok felfogása szerint is szinte tarthatatlanná vált az eddigi keretek fentartása. Vannak ugyan olyan előkelő vélemények is, amelyek még most is azt hangoztatják, hogy a koalíció feladatainak teljesítése előtt nem bomolhatik széjjel, ámde nagyon kétséges, hogy a koalíció fentartására irányozott törekvés eredménnyel jár-e? Mi a magunk részéről kifejezést adtunk már annak a nézetünknek, hogy a koalíciós állapot fentartása nem célszerű, mert a már jelzett differenciák sokkal inkább kiélesedtek, semhogy

az eredményes egvütműködés elképzelhető volna. Ehhez járul az, hogy a bankkérdést okvetlenül meg kell oldani s azt tartjuk, hogy e megoldás után sokkal egészségesebb lenne egy olyan új átalakulás, amely a függetlenségi politikával harmonizáló törekvések szellemében s egyúttal demokratikusan szabadelvű alapon egyesítene a lehetőleg homogén politikai elemeket, mert egy ilyen alakulás mellett meg lehetne teremteni a stabilis és konszolidált politikai alaphelyzetet.

Ez a fejtegetés világosan céloz Kossuth Ferenc nagyszabású tervére. A hatalmas nagy liberális függetlenségi párt restaurálását jelenti ez. Ellentétben áll ez a fejtegetés Apponyi ismert nyilatkozatával, amely a koalíció fentartását hangsúlyozta.

A kormány jubileuma.

Ma van három esztendeje annak, hogy a király a koalíciós kormányt kinevezte. Egyes politikusok és lapok azzal vádolták a minisztereket, hogy addig nem akarnak lemondani, míg a három év le nem telik s joguk nem nyílik a nyugdíjhoz. Ugy értesülünk, hogy e híresztelésekkel szemben a kormány nyilatkozni akart, de Wekerle lebeszélte miniszter társait.

— Az ilyen híreket — ugymond a miniszterelnök. — nem cáfolni kell, de megvetni.

Félhivatalos jóslás.

Egy a kormányhoz közelálló félhivatalos sajtó ezt írja a jövő eshetőségeiről:

A bankkérdésben közvetlenül az ünnepek után indulnak meg a kormánytárgyalások, amelyek alkalmasint két-három nap alatt véget érnek. Ha a kartellbankra vonatkozó magyar ajánlatot, mint a jelek mutatják, az osztrák kormány elutasítja, akkor bekövetkezik az, amit Kossuth Ferenc már jelzett, vagyis, hogy a királynak az önálló bankra nézve tesz előterjesztést. Azonban ezt megelőzően magának a kabinetnek kell döntenie a saját sorsa fölött, mert ha nem helyezkednek egyöntetűen az önálló bank álláspontjára, akkor a koalíció kebelében újabb elvi differenciák támadnak. Ez pedig szükségessé fogja tenni a kormány lemondását és csak ezután indulhatnak meg a viszonyok reformálására célzó további lépések egyfelől a politikai pártok, másfelől az ügyeket tovább vezető kormány és az uralkodó között. Hogy mikor áll be a fent említett eshetőség következtében a kormány lemondásának szüksége, azt még nem

tudhatni. Ha az események úgy alakulnának, hogy a kormány még e hónap huszonhatodika előtt tartaná helyesnek a lemondást, nem lehetetlen, hogy az abdikáció parlamentáris bejelentése végett a képviselőházat szünet közben is összehívják. Természetes, hogy a Ház ugyanazon az ülésen újból elnapolná magát, még pedig a válság befejezése utánig. Szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy az események másként is alakulhatnak, esetleg úgy, hogy minderre szükség nem lesz, hanem a kibontakozás valamely kedvező alapon, válság nélkül is megtörténhetik.

BÉKE

a monarkia és Montenegro között.

A balkáni események.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 8.

A balkáni események végleges tisztázódása megint egy lépéssel haladt előre. Ma már Montenegro is kijelentette, hogy alkalmazkodik az új rendhez, s elismeri az anneksziót. A kis ország a teljes béke kedvéért ennek fejében tenger-jogi engedményeket kap.

Mai távirataink a balkáni eseményekről itt következnek:

Megjegyzés Montenegróval.

Bécsből jelentik: Montenegró fejedelemség kormánya Kuhn báró osztrák-magyar követhöz a következő jegyzéket intézte:

Van szerencsém excellenciádat értesíteni, hogy válaszképpen a cettinjei olasz királyi követ által a mai napon tett közlésre, jegyzéket intéztem címére, amelynek másolatát mellékelve van szerencsém átnyújtani. Amidőn Montenegró kormánya a berlini szerződés 29. pontján eszközölni kívánt változtatásokat az érdekelt felekre kielégítőnek tekinti és miután Montenegró kész magát alávetni a döntésnek, amelyet a hatalmak a berlini szerződés 25. cikke dolgában hozni fognak, át van hatva attól a reménytől, hogy misem fog többé útjában állani a monarkia és a fejedelemség közti jó viszony kifejlődésének és megszilárdulásának.

ágában sincs szíveségből vagy közérdekből más valakit segíteni, másnak hasznát előmozdítani. A zsurnaliszta nemesebb jellege éppen az, hogy a vállalkozás szempontja, a megengedett polgári keresetre való tekintet háttérbe szorul. Igenis, háttérbe szorul, de egészen el nem tűnik, különben veszélyeztetve volna a közérdek, mert ennek védelme attól függ, hogy a lap főnállhasson és munkásainak megélhetést biztosítson. Aki keresetünket azért bántja, mert az állítólag hivatásunk nemességét esorbítja, az oktalanul cselekszik. A papnak is, aki Isten igéjét hirdeti, meg van mondva: Qui altari deserviuunt, ex altari edant. (Aki az oltárt szolgálja, az oltárból éljen.)

— De azt csak nem lehet tagadni, — vágott közbe Elegantius, — hogy bizonyos visszaélések elharapódtak és hogy vannak bizonyos meg nem engedett kereseti módok.

— Vegyük a visszaélés tipikus példáját, — volt a válasz. — A törvényszéki tudósító száz-kétszáz koronát elfogad egy tárgyalás elhallgatásáért. Ez határozott alávalóság. De csak a hírlapírás magasabb szempontjából alávalóság. Minden más pályán nem is gondolnak másra, minthogy azt tesz, ami önérdemnek megfelelő. Csak a hírlapíró a nemes kivétel, amennyiben nála már alávalóság az, amit más mesterség éltető principiumul elfogad és

amennyiben neki a sablon és a hagyomány azt előírja, hogy a közérdeket a magánérdek fölé kell helyezni. Vegyünk egy másik példát. Ha a haza veszélyben van s a megszorult pénzügyminiszter a bankárokhöz fordul, hogy, tekintve a sanyaru közállapotokat, könnyítsenek a kölcsönök föltételein, ugy-e kikacagnak az idealista kormányférfiut? És senki sem kárhóztatná ezért a bankárokat, mert ők büszkén hirdetik, hogy a haszon, a nyereség életcéljuk; és csak az ordok kijárásánál hivatkoznak közgazdasági érdemeikre. Ellenben, ha az újságíró, vagy a kiadó válaszolna oly szellemben a megszorult miniszternek, aki segítségét kéri, — mint a bankár, általános volna a főlháborodás. Mit bizonyít ez? Hogy a sajtónak kivétel, nemes jellege van. Ebből azonban nem szabad az újságírásnak himet varrni, ezt az elvet nem szabad annyira ellenünk kihasználni, hogy a megélhetést is megsajnálják tőlünk.

— Vannak, bizonyára vannak visszaélések. De úgy vagyunk a sajtó visszaéléseivel, mint a magyar emigráns a télikabátjával. Párisban ellopta valaki az emigráns kabátját. Följelen-tette a rendőrségnél. Ez azonban nem sokat törődött az esettel, a kabát csak nem került meg. Fölötte bosszankodott ezen a jó magyar, de csakhamar megnyugodott. Rossz a rendőrség,

igaz, — ugymond — a szabadság hazájában. Rosszabb, mint az abszolutisztikus kormányforma alatt, de mégis jobb a szabadság, habár télikabátom odaveszett. — Ne toporzékoljanak tehát a visszaélések miatt, ez ne keserítsen el senkit a szabad sajtó ellen! Különben minél több a lap, annál kevesebb a visszaélés, mert annál kisebb az egyes lapnak a hatalma, annál nehezebb az eltussolás s annál kevésbé sikerül az összes lapokat egy kalap alá vonni. Ne féljünk a gyűlölettel! Minden igazi hatalom, legyen az a pénz, a jezsuiták, vagy a királyok hatalma, — gyűlöletes. Valameddig a sajtó függetlenül teljesíti hivatását és minden tekintély jogosultságát, érdemét, közhasznosságát vizsgálja, mindig gyűlölet tárgya. Ez a mi büszkeségünk, ez főérdemünk! A hatalmasok gyűlölnék és lenéznek; de tízezren, kiknek szava elvész a homályban, áldanak bennünket. És ha majdan — így fejezte be Platonius a mondókáját — megszólal a végítélet harsonája, odaállok majd az Ur elé és így szólok: Engem üldöztek a hatalmasok és gyűlölték a nagyok, mert göggyüket megaláztam. És a legfőbb bíró ezt nekem érdemül fogja betudni és remélem, hogy mosolyogva bocsát meg alázas szegény szolgálójának, a hírlapírónak.

Az olasz követhoz intézett jegyzék szövege a következő:

Van szerencsém igazolni azon jegyzék vételét, amelylyel excellenciád szives volt engem arról értesíteni, hogy Ausztria-Magyarország és a többi hatalom hozzájárulnak a berlini szerződés 29-ik cikke mindazon határozmányainak törlesztéséhez, amelyek Montenegró teljes szuverenitásának korlátozásaként tekinthetők, a hatodik bekezdés kivételével, amelynek helyébe a következő volna teendő: Az antivarii kikötőnek továbbra is kereskedelmi kikötő jellege legyen. Nem lehet ott oly építkezéseket végrehajtani, amelyek azt hadi kikötővé változtatnák át. Miután Antivari Montenegró tulajdonképeni külkereskedelmi kiinduló pontja és vasútjának kezdőpontja Montenegró, ugy e kikötő fejlődésének érdekében, mint azért, hogy a legközelebb érdekeltnek bizonyítékot adjon békes szándékairól, szabadon és már ma kijelenti, hogy Antivarinak továbbra is kereskedelmi kikötő jellege lesz, miáltal fejlődését nem fogják akadályozni azok a körülmények, amelyek hadikikötők kereskedelmi tekintetben való fejlődését gátolni szokták. A jóakarát, amelyet Ausztria-Magyarország a 29-ik szakaszban számára biztosított jogokról való lemondással tanusított, Montenegróban teljes mértékben bizalmat ébreszt a barátságos és szomszédos jó viszony iránt, amelyet a jövőben Ausztria-Magyarországgal szemben fenntartani kíván. A fejedelemség kormánya nevében kérem önt, fejezze ki legelénkebb köszönetünket az olasz kormánynak azért a szerepért, amelyet ebben a kérdésben tanusított és egyuttal kérem az olasz királyi kormányt, hogy tolmácsolja ezen érzelmeinket a többi hatalomnál is, akik hozzájárultak Montenegrónak az eddig viselt korlátozásoktól való felszabadításához. Bizva a barátságos érzelmeinkben, amelyeket a hatalmak Montenegrót illetőleg táplálnak, a fejedelmi kormány kész megfelelni annak a határozatnak, amelyet a hatalmak a berlini szerződés 25. cikkét illetőleg hozni fognak.

A monarchia válszjegyzéke.

A cettinjei osztrák-magyar követ válasza a montenegrói jegyzékre a következőképp hangzik:

A császári és királyi kormány meglepéssel vesz tudomást azokról a kijelentésekről, amelyeket a fejedelmi kormány a szomszédos monarchiával szemben való magatartását illetőleg tett és szerencsésnek érzi magát, hogy ily körülmények között az Ausztria-Magyarország és Montenegró közti szomszédos jó viszonyt helyreállítottak tekintheti. Ami a berlini szerződés 29. cikkén teendő változtatásokat illeti, a fejedelmi kormány előtt ismeretes, hogy Ausztria-Magyarország már a múlt ősszel kifejezte elvi hajlandóságát arra nézve, hogy ebbe beleegyezzen. A császári és királyi kormány szerencsésnek érzi magát, hogy excellenciád legutóbbi közlése megengedi neki, hogy e szándékait megvalósítsa és a berlini szerződés többi szignatarius hatalmaival egyetértésben az említett cikk megváltoztatásához hozzájárulhasson.

A belgrádi események.

Belgrádból táviratozzák: A kormány megszüntette a takarmányi árukra és élelmi szerekre elrendelt kiviteli tilalmat.

Belgrádból jelentik: *Mária Pavlovna* orosz hercegnő, *Wladimir* nagyherceg özvegye, tegnap Athénbe menet ide érkezett. A hercegnő utazása megszakításának politikai háttere van. A nagyhercegnő mindig erélyes és aktív balkáni politikát sürgetett. Az orosz kormány biztos értesülést kíván a szerb viszonyokról s egyuttal bizonyítékát akarja adni, hogy most is nagyon érdeklődik a szerbiai események iránt.

Oroszország politikája.

Pétervárról jelentik a berlini Kreuz Zeitung-nak: Nem áll az, hogy az orosz kormányt álláspontjának megváltoztatására a német diplomácia erős nyomása kényszerítette volna. A

változást az összes minisztereknek, első sorban pedig *Kokoszcev* pénzügyminiszternek elhatározása idézte elő, melyet a minisztertanács határozata után a cár is helyeselt.

Gunyos távirat a cárnak.

Belgrádból jelentik: A Szerbiában élő boszniai és hercegovinai emigránsok *Miklós* orosz cárhoz most a következő irónikus hangu sürgönyt küldték:

A boszniai és hercegovinai emigránsok, akik Szerbiában találtak menhelyet, kéri őfelségét, hogy fogadja legmélyebb köszönetüket azért, hogy császári szavát, mely szerint hazánknak, a szomorú Boszniának és a szerencsétlen Hercegovinának sorsáról gondoskodni fog, betartotta. Egyuttal kérjük őfelségét, hogy böles és népszerű minisztere, *Izvolszky urat* továbbra is térdein ringassa, hogy ő Oroszországot épügy boldogítsa, mint ahogy Boszniát és Hercegovinát boldoggá tette és ezáltal őfelsége csakugyan összes ellenségeinek ijedelmévé váljon.

Sándor trónörökös a külföldön.

Belgrádi távirat jelenti: Most már bizonyos, hogy Sándor trónörökös tanulmányait külföldön fogja folytatni.

Elbocsátott szerb önkéntes-csapatok.

Belgrádból táviratozzák: A szerb kormány most ígéretéhez képest feloszlatta az önkéntes ezredeket. Az orosz önkéntesek kisebb csapatokban térnek vissza Oroszországba. A kormány több orosz tisztet felkért, hogy egyelőre Szerbiában maradjanak és ha az orosz kormány beleegyezik, lépjenek be a szerb hadseregbe.

A gyilkossággal vádolt bíró.

Gyanus vallomások.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 8

A gyilkossággal megvádolt mátészalkai eljárásbíró, *Sovány Dezsőnek* ügye mindjobban bonyolódik. A bíró ugyan még ma is határozottan tagadja, hogy ő ölte volna meg a kéményseprőt, de beszéde és viselkedése erősen gyanút keltők.

Az esetről ma ezeket táviratozzák Szatmárról:

A Mátészalkán megölt *Bordás Demeter* kéményseprő titokzatos ügyében *Morvay Károly* központi vizsgálóbíró, *Pap Szilviusz* ügyész, továbbá *Vajay* és *Göbl* törvényszéki orvosok a helyszínen kiszálltak és a hullát felboncolták. Az orvosok konstatálták, hogy a halál oka a hason történt késszurás volt. *Bordás* mielőtt meghalt, többször határozottan *Sovány bírót* nevezte meg gyilkosául. A gyanúsított tagadja ezt és folyton azt hangoztatja, hogy a kéményseprő haragudott rá és ezért állítja őt gyilkosának. A vizsgálóbíró ez ügyben már számos tanut kihallgatott. *Sovány* bíró nő, három gyermek atyja és általános részvét veszi körül. A kir. Kuria tegnap telefonon kért *Róth* törvényszéki elnöktől jelentést a megvádolt albiró ügyéről.

Későbbi távirat jelenti: *Sovány Dezső* most is szabadlábban van. A vizsgálóbíró kijelentette, hogy nincs eléggé alapos ok letartóztatására. Mátészalkán egyre nyitabban hangoztatják, hogy a hatóság elposványosította az ügyet és az eljárásból hiányzik a szigorúság és erélyesség. Kétségtelen, hogy a bíróságnak nehéz a helyzete az albiró miatt. A gyilkossággal vádolt bíró nagyon meg van zavarodva. Ugy beszél, mint aki semmivel sincs tisztában. Eleinte azt mondta, hogy

semmiről nem tud, azután azt, hogy őt is megvádolták és megszurták. Azt is beszélte, hogy a kabátján látszanak is a szurások, de a kabátot nem tudja előadni. Azt is megállapították, hogy *Sovány* sohasem hozott ítéletet *Bordás* ellen, csupán egy kéménysepréből kifolyólag volt vele összeütközése és azóta a két ember ellenségeskedett.

Soványt évekkel ezelőtt helyezték át *Nyiregyházáról*; állítólag ez büntetés volt kötekedő természete miatt. Negyven éves és hír szerint különös magaviselete miatt nem jutott előbbre a hivatali ranglétrán.

Egy aradi ékszerész sajtópöre.

Felmentett hirlapíró.

— Az Aradi Közlöny tudósítói. —

Arad, április 8

Az Aradi Közlöny 1906. június hó 20-án megjelent számában, *Hoványi Kornél* hirlapíró tollából a következő közlemény jelent meg:

„Ennek az évnek elején *Hajós Andor* nevű hivatalnok azzal a kérelemmel fordult *Deutsch Izidorhoz*, hogy adjon neki 200 korona kölcsönt. *Deutsch* kijelentette, hogy pénzt nem, de ékszer szívesen ad. At is adott *Hajós*nak egy karperecet és egy óraláncot, melyért *Hajós* a zálogházban 180 karonát kapott.

Az ékszerek ára fejében *Deutsch* 369 koronáról szóló váltót íratott alá *Hajóssal*, azonkívül egy bizományi levelet is aláíratott vele, melyben *Hajós* elismerte, hogy mindaddig míg az ékszerek árát ki nem fizeti, ezeket csak bizományba kapja. *Deutsch* az ékszerekért kapott pénzből 4 korona kamatot is kért *Hajóstól*, amit ez át is adott. A kir. ügyészség tekintettel arra, hogy *Deutsch* a váltót még nem mutatta be és így nem tudható, hogy mennyit követel az ékszerekért, az uzsora vádját nem vállalta, ellenben zsarolás vétsége miatt vádiratot adott be *Deutsch* ellen.

Deutsch Izidor a közlemény tartalma miatt rágalmozásért jelentette fel *Hoványt*. Ma tárgyalta az ügyet az aradi büntetőtörvényszék *Köller János* táblai bíró elnöklété alatt. *Hoványi Kornél* hirlapíró beismerte, hogy az inkriminált cikknek ő a szerzője, de tagadta a bünyösséget. Azt adta elő, hogy a cikkben a tiszta igazságot írta meg közérdekből. Hirlapírói hivatásából kifolyólag kötelessége volt ezt az ügyet nyilvánosság elé vinni. Kéri a valódiság bizonyításának megengedését és beszerezni azokat az iratokat, amelyekből ki fog tűnni, hogy *Deutsch Izidort* az inkriminált cikkben való bünyeselekmény miatt, a bíróság jogerősen elítélte.

Somló Ámin dr. ügyvéd, a főmagánvádló képviselője nem ellenzi a bizonyítás megengedését. *Rácz Sándor* dr. ügyvédjelölt, a vádlott védője csatlakozik *Hoványi* kérelméhez és becsatol egy listát, amely magába foglalja azon bünyeselekményeknek adatait, amelyek *Deutsch Izidor* ellen az inkriminált cikk megjelenésének idejében folyamatban voltak. Kéri ezeknek az iratoknak is beszerzését. *Somló* dr. ezt ellenzi.

A bíróság ezután határozathozatalra vonult vissza a valódiság bizonyításának megengedése tárgyában. A valódiság bizonyítását a bíróság közérdek címén megengedte. Felolvasták azután a *Deutsch Izidor* bünyügyére vonatkozó jogerős ítéletet, amelyből kitűnik, hogy a főmagánvádlót a bíróság már jogerősen elítélte.

A perbeszéd meghallgatása után a bíróság meghozta ítéletét, amelylyel *Hoványi Kornélt* felmentette, mert beigazolták látták, hogy amit *Deutsch Izidor* írt, az megfelel a valódiságnak. A főmagánvádló felebezett.

A sikkasztó bankifju.

A kár visszatérítése. — Dászkál szülei a rendőrségen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 8

A könnyelmű és bűnös utra tért Dászkál Péter aradi banktisztviselő sikkasztási ügye ma még mindig foglalkoztatta az aradi rendőrséget, amely dicsérendő gyorsasággal nyomozta ki a tettest. A bravuros munkáért különben a budapesti rendőrfőkapitányság is elismerését fejezte ki abban a nyilatkozatban, amelyet e cikkünk végén közlünk.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár kára különben megtértült és így nem lehetetlen, hogy a fiu néhány nap múlva kiszabadul a fogházból.

Az ügyre vonatkozó mai értesüléseink a következők:

Az elsikkasztott pénz.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár sikkasztójának beismerése által a rendőrség ma arra törekedett, hogy pontosan megállapítsa, mennyi kárt okozott Dászkál Péter a pénzügyintézetnek. A bank tudniillik tizenhatezerkilencszáznegyvenkét koronát adott át a hűtlen tisztviselőnek elküldés céljából. Ebből az összegből pedig biztonszággal tizennégyezerháromezreszáz korona holléte állapítható meg. Dászkál tegnap este tudvalevőleg azt vallotta, hogy az említett összeget a Temesvári Első Takarékpénztárhoz (és nem a Délvidéki Bankhoz) küldötte el. Green főkapitány még a múlt éjjel telefon útján felhívta a temesvári rendőrséget annak megállapítására, vajjon Dászkál állítása megfelel-e a valóságnak? Azt a feleletet kapta Temesvárról, hogy a takarékpénztár szerdán reggel Aradról 14.400 korona pénzküldeményt kapott, de annak feladója nem Dászkál Péter, hanem — Horváth István. A pénzt a főkapitány letiltotta és meghagyta a takarékpénztárnak, hogy azt senkinek ki ne fizesse.

Ma aztán teljes bizonyossággal megállapították, hogy a banktisztviselő az összeget Horváth István néven adta fel az aradi postahivatalnál. Tizennégyezer koronát küldött ekspressz pénzes levélben, négyszáz koronát pedig postautalványon adott fel. Az aradi rendőrség ma átiratilag kereste meg a temesvári törvényszék vizsgálóbíráját, utasítsa a temesvári takarékpénztárt arra, hogy az aradi pénzügyintézetnek, a pénzügyösszeg jogos tulajdonosának fizesse ki.

Az elsikkasztott pénzből meg kétezeröttszáznegyvenkét kor. készpénz hiányzik, amelyet azonban Dászkál nem tud megtéríteni. Hétszáz korona áru ékszert kobozott el tőle a rendőrség, a többi készpénzben költötte el a bankhivatalnok. A rendőrség ma kihallgatta Báthory Istvánt, a Fehér Kereszt kávéház reggeli fizetőpincéret. A sikkasztó a főpincéretől is vett ékszert. Egy hosszú női aranyóraláncot ajándékozott a pénztárosnőnek, amelyért száztíz koronát fizetett Báthorynak.

A takarékpénztár azonban mindezek dacára sem fog károsodni. Az elsikkasztott pénz az utolsó fillérig meg fog térülni, mert a rossz utra tért ifju szülei, hogy gyermeküket megmentsék a börtöntől, mindent elkövetnek a bank kielégítésére.

Dászkál szülei a rendőrségen.

Idősb Dászkál Péter, a mikalakai román lelkész és neje ma megjelentek Green főkapitánynál és kijelentették előtte, hogy a kárt megtérítik, tehát engedje szabadon fiukat. Greennek azonban már nem állott módjában a letartóztatott tisztviselőt szabadon bocsátania. A bűnvádi perrendtartás értelmében ugyanis a rendőrség csak 48 óráig tarthatja magánál a foglyot és ennek letelte után csak a királyi ügyész engedelmével maradhat a rendőrségnél.

Mint hogy azonban a nyomozás be van fejezve, tehát az előzetes letartóztatás meghosszabbítására nincs ok, holnap reggel át kell kísértetni Dászkált az ügyészség fogházába és ha a bank visszavonja a kár megtérítése után a feljelentést, az ügyész intézkedik a szabadlábra helyezés iránt.

Miután a fiuk ballépése által mélyen sujtott szülők Green főkapitánynyal megbeszéltek fiuk szabadlábra helyezésének módjait, engedelmet kértek arra, hogy bűnös gyermekükkel beszélhessenek. A főkapitány megadta az engedélyt és felhozatta a fogdából Dászkált. Mikor megpillantotta édes anyjának könyáztatta, szomorú arcát, elsápadt és megtántorodott. De természetében rejlő cinizmusa néhány pillanat alatt urrá lett érzelmein. Mikor apja keserű szemrehányásokkal illette és jogos fájdalommal zokogva kérdezte tőle: miért borította szégyennel tisztességben megöszült fejét, az ifju épen úgy viselkedett, mint mikor tegnap a rendőrfőkapitány zudította rá a bűnösségét bizonyító tények áradatát. Leírhatatlan jellegű mosoly jelent meg ajkai körül és egykedvűen vonogatta vállait. Pár pernyi együttlét után a szülők távoztak és a fogoly visszakerült börtönébe.

Innét a szülők a pénzügyintézet igazgatójához mentek, ahol váltót adtak a hiányzó összegről. Így a bank kára megtértült.

Natland Bernát nyilatkozata.

Natland Bernát, az Aradi Polgári Takarékpénztár vezérigazgatója kérdésünkre ezeket mondta ma délután munkatársunknak:

— Dászkál Péter most vizsgálati fogságban van és egyelőre ott is marad. Az atyja ma jött be Mikalakaról és a rendőrségen volt már. A takarékpénztárnak körülbelül 1400 korona kára van, amit Dászkál a sikkasztott pénzből elköltött. Valószínűnek tartom, hogy ezt Dászkál atyja megtéríti. Hogy ebben az esetben visszavonjuk-e a főljelentést, azt most még nem tudom. E fölött az igazgatóság dönt. Nincs kizárva, hogy a főljelentést ekkor sem vonjuk vissza, mert hiszen egy közintézetnek erkölcsi szempontokra is tekintettel kell lenni. Ha majd visszavonjuk is a főljelentést, egyideig még vizsgálati fogságban hagyjuk.

A fiu atyja különben ma tanácskozott Natland igazgatóval és a kárt már meg is térítte.

Mit tud Annus?

A rendőrség, mint megirtuk, tegnap kihallgatta a „Fehér Kereszt” felirónőjét, Annust, aki két hónap óta, mióta Aradon van, állandó ismeretségben volt Dászkállal. A leány ma ezeket mondta munkatársunknak:

— A rendőrségen tegnap elmondottam, amit tudok. Én jól ismertem Dászkált és a sikkasztás után is beszéltem vele, de nem is sejtettem azt, hogy ő bűnös uton szerzett pénzt. Mikor láttam, hogy sok pénze van, s efelől kérdezősködtem, kérdésemre azt mondta, hogy a pénzt kölcsönbe szerezte Újszentannáról, ahol havi 20 koronánként fogja törleszteni. Ha jól emlékszem, azt mondta, hogy 1900 koronát vett fel. Abból — úgy tudom — hét váltóját rendezte és ékszert vett. A váltókért a Fehér Keresztből küldte a pénzt hordárral. Az ékszert nekem adta, én pedig — mondotta majd-

nem sirva a leány — azt tegnap odaadtam a rendőrségnek. Nekem nem kell az ilyen ékszer!

A nyugodt sikkasztó.

A rendőrségen és a Polgári Takarékpénztárban szinte csodálattal beszélnek arról a nyugalmról, amelyet Dászkál Péter egészen letartóztatása pillanatáig tanusított. Érdekes hajszá folyt kedden délután a fiatal sikkasztó után. Ugyanis ő délután négy órakor a hivatali fölöttestől rövid időre elkéredzkedett. Amíg ő távol volt, megjött Budapestről a telefonjelentés, hogy a levél üresen érkezett meg. Natland igazgató azonnal kiadta az utasítást:

— Dászkált elő kell teremteni.

De honnét? Az egyik tisztviselő rögtön kocsiba ült és kihajtatott a vasúthoz, mert szentül azt hitték, hogy meg akar szökni, miután a sikkasztás gyanúja azonnal ellene irányult. A vasutól visszaérkező leverten jelentette:

— Nem találtam meg.

Kovács szolga eközben Dászkált a lakásán kereste, azután elment a kedvese lakására. Ott se volt. A bankban már mindenki azt hitte, hogy a fiunak sikerült megszökni, amikor az öreg szolga diadalmas arccal jelentette:

— Dászkál a Központi-kávéházban billiárdozik.

A pénzügyintézetnél könnyebben kezdtek lélekzeni.

— Hiszen akkor még se ő lehet a tettes, ha ilyen nyugodtan szórakozik.

És Dászkál nemsokára abszolút nyugalmal adta elő az igazgatónak, hogyan esomagolta be a pénzt. Azután egykedvűen ült le az asztalához és tovább végezte a munkáját. Még tegnap délután is hidegvérrel teljesített szolgálatot. Akkor se rándult meg az arizma, amikor Green főkapitány az asztalához lépett és azt mondta:

— Adjon pár darabot az önök által használt postai nyomtatványokból.

Dászkál szinte gépiesen nyult a nyomtatványokhoz és átadott néhány darabot azokból, amelyekből a pénzes levelet is megtömté. A főkapitány tovább vizsgálgatott az intézetben, Dászkál pedig nyugodtan könyvelt. A munkája még ekkor is pontos volt és egyáltalán nem látszott meg rajta a benne dúló izgalomnak a legparányibb jele se. Ez a 22 éves fiu a legraffináltabb bűnös nyugalmával rendelkezett és ha csak kevéssé is előrelátóan, óvatosan cselekszik, vagy okosan bánik az elsikkasztott pénzzel, úgy ma nem a fogházban ülhetne, hanem valószínűleg a színházi támlásszékekben.

Az aradi rendőrség dicsérete.

A budapesti rendőri sajtóiroda — mint budapesti tudósítónk jelenti, — ma a következő hivatalos jelentést adta ki:

„A lapok ma bő közleményekben adnak hírt Dászkál Péter bankhivatalnoknak elfogatásáról, aki az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság által Zipernovszky Károly műegyetemi tanár nevének címére továbbítandó pénzeslevélből 16,900 koronát lopott ki. Egyes lapok] ebben az ügyben a budapesti rendőrség nyomozásának tulajdonítják a siker, oroszlanrészét s részletesen elmondják, hogy a budapesti detektívek hogyan nyomozták ki a tettest. A főkapitányság a tényállás helyes feltüntetésére kijelenti, hogy a nyomozást az aradi rendőrség teljesítette. A budapesti rendőrség, miután a helyi nyomozás adatai arra vallottak, hogy a pénzeslevél megdézsmálása csakis Aradon történhetett, ebbeli megállapításait közölte az aradi rendőrséggel, de Aradra senkit sem küldött ki. A további eredményes felderítés érdemé tehát az aradi rendőrséget illeti.”

Megszökött „malomtulajdonos“.

Egy aradi kereskedő üzlettársa.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 8

Furfangos szélhámos csalásai derültek most ki a békésmegyei Orosházán. Megszökött Ujlaki Sámuel, a Társulati gőzmalom tulajdonosa, aki Orosházán és környékén a hiszékeny emberek százait fosztogatta. A dologban az a különös, hogy most már másodszor fosztogattott ez az alak. Az Amerikába vitorlázott Ujlaki szökéséről és csalásairól ezeket jelentik Békéscsabáról:

Még 1903. előtt Orosházán volt ez a notórius alak és mint varrógépkereskedő boldogította a szegényebb osztályt. Boldog boldogtalanok hiteleztek, csak hogy üzletet csinálhasson. Amde a hitelezett összeg erejéig váltót vett a vevőktől azzal a feltétellel, hogy azt visszakapják, ha a vételár ki lesz fizetve. Mikor azonban valaki tartozását kifizette, a váltó helyett csak egyszerű nyugtát adott neki.

1903. végén Orosházáról megszökött és egyideig ismeretlen helyen bujkált, míg azután Szegeden letelepedett. A szegény vevőkre csak ezután jött a kiábrándulás ideje, mert a legnagyobb részét már kifizetett, de visszatartott váltókat részint a szegedi, részint a szabadkai kereskedőkre ruházta át Ujlaki Sámuel, kik is a birtokukban levő váltókat teljes összegükért perelték. Egynémely adós menekülni próbált a váltóktól, de persze eredménytelenül, mert a váltótartozás alól nincs mentés, ha valaki aláírását valóban ismeri el. A váltóbiróság néhány esetben büntetendő cselekményt látott fenforogni az ügyeket áttette a büntető bírósághoz, mely azonban büntetendő cselekményt nem állapított meg.

Ilyen előzmények után Ujlaki Sámuel 1908. elején mégis hazajött Orosházára, mert bizott benne, hogy a magyart még újra be lehet csapni.

Társulati gőzmalom cím alatt hangzatos hirdetésekkel tett közzé. Igért abban fűt, fát. Minden befektetés nélkül részvényes lehet akárki, aki bizonyos mennyiségű gabona őrlésére kötelezi magát és a malmot oda fogják építeni, ahova az aláírók kívánják. És mind e földi jókért nem kívánt egy krajcár lefizetést sem Ujlaki Sámuel, csak csupán a forma kedvéért írjon alá a magyar egy kis váltót, úgy 140—500 korona között.

És a magyarok lépre mentek. Ugyis olyan összegről adtak ezek a hiszékeny emberek váltót Ujlakinak, aminőről és a hogy ő akarta. Mikor azután a társulati gőzmalomból nem lett semmi, a nyugtalanok azzal ámitotta, hogy váltójukat vissza kapják, csak adjanak ezek helyett egy újabb váltót.

Majd gépekkel igyekezett becsapni a községeket és azok vételárában szintén váltókat vett tőlük. És amint első ízben évek előtt megcsalt minden becsapható embert, ép úgy tett most is. Az eredeti és a csereváltókat is átcedálta bizonyos Engel Jakab aradi kereskedőre és Szücs Ödön budapesti gépgyárosra, akik most már azokat peresítik egymás után.

Eddig 147 érdekelt jelentkezett, akik közül 140 korona a legkisebb váltóadós, de van sok olyan, aki 500 koronás váltót adott át gyanútlanul Ujlaki Sámuelnek. A legtöbbje azonban csereváltót is adott, anélkül, hogy eredeti váltóját visszakapta volna. A 147 becsapott ember közül 67 orosházi, míg a többi szentetornyai, nagyszénási és pusztaföldvári.

Ujlaki pedig kellő időben megszökött, még mielőtt a becsapott magyarok kezüket reáthették volna és mint hírlík, már Amerika szabad földjén van.

Husvét előtt.

*

(Hajnali öt óra, két ur találkozik a kávéházban.)

Az egyik (ásit): Jó reggelt! Hát maga mit csinál?

A másik: Ugyanazt, amit maga.

Az egyik: Én szídom a husvétot.

A másik: Ugy van! én is azt teszem! azaz nem annyira a husvétot, mint azt, ami vele jár: a nagytakarítást.

Az egyik: Nekem is az van a gyomromban. Tudja, hogy már három napja nincs otthonom?

A másik: Csak? Én már a múlt hét óta két karosszéken alszom. Még a múlt héten kihúztak alólam minden vánkost, mert át kell húzni: másnap kiszedték a matracekat, aztán leszedték a függönyöket, felszedték a szőnyeget, szétszedték az ágyakat, ha leakarok ülni egy székre nem lehet, mert a másik szobában van; ha a másik szobába akarok menni, nem lehet, mert ott vixelnék; ha nem akarok átmenni a másik szobába, utban vagyok, mert surolnak...

Az egyik: Épen úgy, mint nálam. A feleségemet napok óta nem látom, ruhám keféletlen, cipőm tisztítatlan, nincs mosdóvizem, nincs kávé, nincs ebédem. A feleségem nem főz, mert a piacra megy a szakácsné helyett, a szakácsné nem főz, mert takarít a feleségem helyett, a szobaleány nem takarít, mert főz a feleségem helyett.

A másik: Hát mégis ehet... mert valaki főz...

Az egyik: De lugot főz, azt csak nem ehetem meg. Mindenki nyakig van a dologban, tehát senki sem ér rá dolgozni.

A másik: Ép oly kedélyes, mint nálam. Nekem négy szobám van és ha jól sejtem, ma a hajléktalanok menhelyén fogok aludni...

Az egyik: Estére csak készen lesznek egy szobával...

A másik: Már hogy lennének! Kezdték az ebédlőn. Hogy felvixelhessék az ebédlőt, mindent átvittek a hálóba: hogy a hálót tisztogathassák, mindent kivittek a szalonba; mikor a szalont akarták rendbe szedni, mindent visszavittek a hálóba, így tehát összepiszkitották újra a hálószoport; no már most a hálót ismét fel kellett kefélni, erre a hálót kirámolták, berámolták mindent az ebédlőbe s ezzel tönkretették az ebédlőt, miért is vittek mindent a szalonba, persze, így agyontaposták a szalont, hogy...

Az egyik: Hallgasson, mert teremtucesse fejéhez vágok valamit! Épen jó kedvemben vagyok...

A másik: Jó kedvében van? Akkor énekeljünk... (Rákezd.)

Oh husvét! Te bájos ünnep —

Boldogan köszöntelek...

Az egyik: Alleluja! (Ásit.) Tudja mit... volna egy tanácsom! Menjünk fürdőbe...

A másik: Fürdeni?

Az egyik: Jut eszembe! Aludni! A pamlagon kinyújtzkodva aludni... érti? Kinyújtzkodva...

A másik: Menjünk!... de biztos abban, hogy a fürdőt nem mossák most husvét előtt?...

Petur.

A város teher-automobilja.

Hogy takarékoskodnak Aradon?

*

Arad, április 8.

Már megemlékeztünk arról, hogy a városi gépzemek igazgatója előterjesztést tett a tanácsnak egy tehervontatásra is alkalmas automobil beszerzése iránt. Az előterjesztésben kifejti a gépzemek igazgatója, hogy javaslata megtételénél kettős cél vezette. Először, hogy alkalma legyen a vállalat részére megfelelő számú jól begyakorolt vezetőt kiképezni, hogy ekként egy megismétlődhető sztrájk esetén az üzemszünetelés be ne következhesse, másodsor, hogy a város és különösen az autobuszvállalat részére szükséges tehervarovásokat a beszerzendő automobillal lehessen végeztetni. Az előterjesztés oda konkludál, hogy ezzel a vállalattal jelentékeny megtakarításokat fog elérni.

Az előterjesztés szerint ugyanis jelenleg, mivel évenként mintegy tíz ember képezetik ki, — a betanítás a következő költségekbe kerül:

1. 10 ember napidija 12 napra á 2 korona	240 kor.
2. Gépjavítás 10-szer á 60 korona	600 kor.
3. Benzin, olaj fogyasztás stb.	250 kor.
4. Gummi rongálás	2600 kor.

Összesen: 3690 kor.

Ha a teherautomobil beszereztetik, a javaslat szerint megtakaríthatók a következő összegek:

1. Napszámában	120 kor.
2. Gépjavításban	600 kor.
3. Benzin, olaj stb.	125 kor.
4. Gummi rongálás	2600 kor.
5. A teherautomobillal eszközözendő fuvarozás folytán a vállalat fuvarozási költségei fejében	1000 kor.

Összesen: 4445 kor.

Bármennyire méltányoljuk is az üzemigazgató előrelátását, fejtegetéseit és különösen azok számszerű adatait, magunkévá nem tehetjük.

Ad. 1. Napszámában megtakarítás azért nem lesz, mert a betanítandó automobilvezetők nem kapnak sehol a világon napidijukat, mert hiszen csak nekik haszn, ha őket kiképzik. Egyébként is az előterjesztés szerint városi tűzoltók és rendőrök lesznek kiképezve (a sztrájk alkalmával is így volt), ezek pedig ugyis huznak a várostól fizetést, nem kell tehát nekik külön fizetni azért, hogy őket egy hasznóhajtó foglalkozásra kiképzik. De nem is okvetlen szükséges a betanításra külön járművet használni, megtanulhatják a tanoncok ezen mesterseget a szolgálatban levő autobuszokon a vezetővel való együttes szolgálatával.

Ad. 2. A gépjavításnál való megtakarítás teljesen érthetetlen. Mig ugyanis az előterjesztés szerint, ha a kiképzés a meglévő autobuszokon történik, az 600 kor. javítási költséget okoz, addig a beszerzendő autobuszon semmit. Hát az új gépet nem kell sohasem javítani?

Föltűnő egyébként, hogy a naponkinti gépjavítás a meglévő autobuszoknál 5 koronára van értékelve. E szerint tehát a meglévő 8 autobusz javítása napi 40 koronába vagyis évenként 14600 koronába kerülne. Hogy az új automobilon miért nem lesz javítás sohasem, azt nem tudjuk.

Ad. 3. Benzinben és olajban az új gépen, viszonyítva a meglévő autobuszokhoz, 50% megtakarítás lesz. Hogy miért, azt az előterjesztés meg sem említi.

Ad. 4. Mivel a gummi rongálás címen felszámított 2600 koronát az előterjesztés szerint meglehetősen takarítani, úgy látszik, hogy a beszerzendő autobusz nem gummikerekű lesz. De ezt az előterjesztésből kivenni nem lehet.

Amennyiben egy meg nem terhelt autobusz 120 napon át napi 10 órai szolgálatával alatt 2600 korona, tehát évi 7800 korona értékű gummit koptat, mennyi volt a naponta 16 órán át szolgálatban állott megterhelt autobuszoknak a gummi koptatása egy felév alatt? Erről a közzétett félévi mérlegben említés sem tétetett.

Most már szerintünk úgy áll a dolog, hogy az üzemigazgató ur vagy a kimutatott 2600 korona gummi elhasználással nagyot tévedett, vagy az első félévi mérlegben teljesen elfelejtette a 8 autobusznak 6 hónap alatt elhasznált gummit számításba venni.

Mi kétségbe vonjuk, hogy egy autobus 120 napon átlagos napi 10 órai szolgálattétel mellett és megterhelés nélkül 2600 korona értékű gummit koptathat, de azt pozitíve állítjuk, hogy 20000 korona befektetés 5°/_o-os kamatozással 10 évi amortizációt alapul véve mintegy évi 2600 koronát igényel. És így, ha még az a bizonyos 2600 koronás gummi koptatás helyesen is volna számítva, semmiképen sem találjuk a vállalatra váró hasznót, de biztosan tudjuk, hogy több lesz egy minduntalan javításra szorult géppel.

Ad. 5. A fuvarmegtakarításokat az előterjesztés 1000 koronára értékeli. Ezzel szemben hivatkozunk az autobusz üzem 1908. évi zárszámaira, amelyekben félévi fuvarkiadások címen 92 kor. 75 fill. szerepel, egy egész évre tehát circa 200 kor. a fuvar, de azért a megtakarítás 1000 korona lesz!

Mivel pedig még az előterjesztés is elismeri, hogy a mintegy 20.000 koronába kerülő és kölcsön pénzen beszerzendő teherautomobil vételárát mégis csak kamatoztatni kell, sőt a teherautomobil értékéből leírásokat is kell teljesíteni, azt hisszük, a kilátásba vett megtakarítás nem csak hogy nem lesz meg, hanem veszteséggel fog az új vállalkozás járni.

Robbanás

a budapest—temesvári gyorsvonaton.

Két sebesült.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 8.

Ma este 6 órakor a szegedi pályaudvaron nagy riadalmat keltett az a hír, hogy a délután fél háromkor Budapestről elindult gyorsvonaton nagy robbanás történt. Az első percekben arról beszéltek, hogy a robbanásnak egy halottja és több sebesültje van. Ez azonban, mint utóbb kiderült, túlzás volt, mert a robbanásnak két komoly sebesültje van.

A robbanásról ezt jelenti szegedi tudósítónk:

Tegnap Szegedről Budapestre utazott Sebestyén Ignác szegedi építészvállalkozó, aki üzleti összeköttetésben van az Emmerling budapesti töltényraktár tulajdonossal. Azért ment föl, hogy kétszáz darab, riasztó pisztolyhoz való töltéseket vigyen Szegedre. A töltéseket kizárólag csomagoltatta és ma délután a gyorsvonattal haza akarta vinni. A csomagot magával vitte az egyik másodosztályú kocsiába, s a podgyászoknak szánt hálóban helyezte el.

Félegyházán, amely Szegedtől nem messze van, a vonat nagyot zökkent, amitől a töltényt tartalmazó csomag a földre zuhant. A töltések fölrobbantak hatalmas dörrenéssel. Az utasok ijedten futottak ahhoz a kocsinhoz, amelyben a robbanás történt. Abban a szakaszban csak ketten utaztak: Sebestyén Ignác és Schönwald Irma fiatal szininövendék. Az odatódult utasok az ajtót zárva találták és így hosszabb időt vett igénybe a behatolás. Valószínű, hogy az ajtó zárja az erős zökkenés következtében fordult meg és így esukódhatott le. Amint a kocsi mentek, ijesztő látvány tárult eléjük. A bőrdiványok teljesen összeégtek, az ablakok bezuzódtak és a kocsi teteje beszakadt a robbanás miatt. A romok között eszméletlen állapotban megsérülve feküdt a szininövendék és a vállalkozó. Hamarosan eszméletre terítették őket és bekötötték a sebü-

ket. Sebestyén különösen a fején sérült meg. Szegeden a megrongált kocsit kicserélték. A vonat csaknem egy órai késéssel folytatta útját Temesvárra.

Öngyilkosság a csendőrkaszárnnyában.

A gyujtogató halála.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 8.

A mezőkeresztesi csendőrség zárkájában — mint tudósítónk jelenti, — tegnap egy hónapok óta keresett gyujtogató felakasztotta magát. A börtön elől halálba menekült ember érdekes típusa a betegidegzetű gonosztevőnek, aki valószínűs veszedelme volt a falujának.

Még a múlt év őszén megírtuk, hogy Beregböszörmény községben egymásután pusztító tüzek támadtak a vagyonosabb gazdák udvarain s egyiknek a lakóháza, másikkal az egész évi termése pusztult el. Molnár Jánosnak, a község főbírójának három izben gyuladt ki a háza s több, mint 12000 korona értékű vagyona veszett oda. Az egymásután megismétlődő tüzesetek gyanus körülmények között támadtak s már az első tüzeset után kétségtelen volt, hogy valami veszedelmes gyujtogató banda működik a faluban, amely egymásután szemelte ki a vagyonosabb gazdákat, hogy valamennyit tönkre tegye.

A beregböszörményi gazdák rémséges rettegésben várták, mikor gyujtják rájuk a fedellet és akkor még senki sem sejtette, hogy a gyujtogató a falu egyik legvagyonosabb gazdája, akinek valószínűs rögöszmeképen nehezedett az agyára, hogy neki kell a legelsőnek lenni a községben, hogy nálánál senki vagyonosabb, hatalmasabb ne lehessen. Ezért aztán orozva pusztulásra szánta a többi gazdák vagyont.

A gazdák följelentésére a mezőkeresztesi csendőrök még az őszön megindították a nyomozást. Sokáig nem tudtak nyomára akadni a gyujtogatónak, pedig már kétségtelen bizonyítékok kerültek a csendőrök kezébe, hogy az összes gyujtogatások egykéztől erednek. Végre néhány nap előtt rájöttek a mezőkeresztesi csendőrök, hogy a gyujtogatások helyén talált s véletlenül ott felejtett szerszámok a Nyiri Gáspár gazdáé, akinek háza, földje van Beregböszörményben. A gyanu mindjobban erősödött s megállapították, hogy a körülbelül 30000 korona kárt okozó gyujtogatásokat Nyiri Gáspár követhette el. Erre aztán a csendőrök letartóztatták a gyujtogatót.

A vagyonos ember mikor látta, hogy tagadással nem menekül s mikor egymásután megdönthetetlen bizonyítékokat tártak eléje, összeroppant és beismerte, hogy irigységből gyujtogatót.

A beismerés után a csendőrök egy éjszákára a mezőkeresztesi csendőrlaktányán zárták el, hogy másnap beszállítsák a nagyváradi kir. ügyészség fogházába. A megtört gyujtogató azonban az éj folyamán az őrizetére rendelt csendőrtől engedélyt kért, hogy pár percre kimehessen s míg a csendőr a zárkája előtt jár-kált, Nyiri Gáspár a csendőrség udvarán egy fára felakasztotta magát. Mikor a csendőr a keresésére indult, már halott volt.

Az öngyilkosságról jelentést tettek a nagyváradi csendőrparancsnokságnak, mely megindította a vizsgálatot.

A szerelmes szerzetes.

Papból — mosogató legény.

*

A békéscsabai vasuti vendéglő szolgazemélyzete érdekes emberrel szaporodott a napokban. Az új szolga, akit hetesi minőségben alkalmaztak, egészen apró ember. Az arca borotvált, a modora pedig határozottan megnyerő. A vendéglő egy sarkában foglalatoskodik, hol az evőeszközöket tisztítja fényesre.

Az éttermen napjában nem egyszer megy keresztül feszes tartással a furcsa kis ember, aki érdekes fejalkatával, különös ruházatával magára vonja a vendégek figyelmét. Csupa érdeklődésből nem egy unatkozó utas szólította meg; a különös ember multjáról a következőket mondta el egy csabai ujságirónak:

A vasuti vendéglő hetese Podolszky Szolamusz János szerzetes. Az egri rendháznak volt huszonöt évig tagja, míg nyolc évvel ezelőtt egy országos botránya révén, mely különösen a papvilágot foglalkoztatta — levették róla a csuhát. A szerzetes a csuha alatt is embernek érezte magát s olyasvalamit követett el, ami az egyházi törvények szerint súlyos büntetéssel jár. Szeretni próbált. A szerelmese egy apáca volt, akinek fejére szégyent hezott . . .

A rendházból ezért kellett kilépnie. Ki is lépett s azóta nehéz küzdelmeket folytat az élettel, mely szintén kegyetlen hozzá. Amikor a kolostor falai közül kikerült, csak akkor kezdte látni, hogy az élet jóval nehezebb, mint ahogy ő azt gondolta. A szerelemre, a passziókra már nem is gondolt, egyedüli vágya csak az volt, hogy kenyere legyen. Egy darabig volt is. Karcagon nevelői állást kapott. Papp Sándor közjegyző gyermekeit taníttatta, amivel egy időre biztosítva volt megélhetése. De a körülmények változtak, a közjegyző esaladjának nem volt szüksége többé nevelőre s így Podolszky Szolamusz János minden nélkül, egyedül maradt az élet forgatagában . . .

Hiába kóborolta be az országot, megfelelő foglalkozást nem talált. A tudásának, a nyelvismeretének nem vehette hasznát.

A meggyötört ember erre gondolt egyet s beállott a szarvasi Árpád szállodába hetesnek. Fizetést nem kapott, csak étel és ruha járt neki munkája fejében, ami az edénytisztogatásra és a sepregetésre szorítkozott.

Öt évig volt Szarvason, hol ezidő alatt a diákság kedvence lett. Mert ő volt az, aki a nehéz fejű diákokat megtanította a feladatára s nagy műveltségével, nyelvtudásával sok ifjunak előmozdította haladását.

A szerencsétlen ember a közelmúltban aztán bucsut mondott Szarvasnak s Csabára ment, hol havi 18 korona fizetéssel kapott is alkalmazást. Az lett, ami volt: edénytisztogató . . .

Az egykori szerzetes, ki tíz nyelvet beszél s végtelen nagy tudással rendelkezik, öcsse Podolszky Ferenc pusztaföldvári plébánosnak.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: Szünet.
Szombat: Szünet.

* Francillon. Vendégtájkainak utolsó estjére Francillont választotta P. Márkus Emilia asszony. A régi francia színmű főszerepében művészetének egész teljességét ragyogtatta az ünnepelt vendég. A közönség, mely nemcsak a nézőteret, de az átalakított zenekari helyiséget is betöltötte, egész este őszintén lelkesedett Márkus Emilia nagy művészetén. A sikerből kivették részüket Novák, Harmath Józsa, to-

vábbá *Kesztler, Ditrói, Hunyadi, Delli és Mártonfi.*

* **A színház husvétja.** A pénteki és szombati szünet után a színház kárpótolni fogja a közönséget husvét két napján, amikor is négy előadást tartanak. Vasárnap délután mérsékelt helyárok mellett az *Erdészleány* kerül színre. Este B. bérletszünetben *Komlóssy Emma* vendégfelléptével a *Vereshaju* című népszínművet játsszák. Hétfőn, husvét másodnapján délután mérsékelt helyárok mellett *Herczeg Ferenc* nagyszerű színműve, *A kivándorló* van műsoron. Ezt a pompás színművet ezuttal először játsszák délután. Este C. bérletszünetben premiér lesz, a *Táncos huszárok* című operett bemutatója. A szintársulat nagy ambícióval készül az újdonságra, amely mindenütt nagy sikert aratott. Érdekessége lesz a husvét előadásnak, hogy a *Táncos huszárok* főszerepét *Komlóssy Emma*, a színház népszerű vendégművésznője játssza.

* **Uránia színház.** Nagypénteken nincs előadás az Uránia színházban. Szombaton délután 6 órakor azonban megkezdődnek ismét a rendezések. Szombaton és vasárnap a pompás új műsor kerül előadásra, melynek legkiemelkedőbb számai *Mireille*, egy praktikus szerelmi történet. Az asszonyi szív című dráma, de a többi kép is a legnagyobb méltányolást érdemli. Husvét hétfőjén ismét új szenzációs látványosságokból összeválogatott műsort mutat be az Uránia. Így tehát változatos műsorral gondoskodik az Uránia igazgatósága arról, hogy a közönség az ünnepek alatt művészi szórakozást találjon az Uránia színházban.

A király-utcai „hős.”

Rendőrök és katonák harca.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 8.

Két helyről is, Budapestről és Bécsből kaptunk olyan táviratokat, amelyek részint rendőrök, részint katonák éjszakai csatározásáról számoltak be.

A két jelentést itt közöljük:

Budapesti tudósítónk írja: A király-utcai *Minerva-kávéház* előtt az uttesten az éjjel megállt egy fiatalember. Már éppen azon volt, hogy egy köztisztasági szabályrendelet ellen vésszen, amikor odajött *Kun Ferenc* rendőr és a gyanútlan embert megbökte.

— Szóval is figyelmeztethetett volna — mondta a fiatalember, — nem az az ön hivatala, hogy itt inzultálgassa az embereket.

— Arra fogsz engem tanítani, hogy mi a kötelességem, — vágott vissza a rendőr magából egészen kikelve.

És a felelet nyomán már egy hatalmas pofont mért a meglepett emberre. A fiatalember elvesztette egyensúlyát és a járda szélére zuhant és úgy összezúzta magát, hogy ettől már a rendőr is nagyon megijedt. Sietett a kávéház telefonfülkéjébe, hogy az esetről a mentőknek adjon hírt.

Közben az utcán nagy csoportosulás támadt, a leütozt embernek pártja kelt és erős fenyegetőzések röpködtek, amikor a rendőr megjelent a kávéház ajtajában.

A nép haragjától *Kun Ferenc* nagyon megijedt, befutott a kávéházba és annak konyháján át ki a Király-utca 23. számú ház udvarába menekült. Itt a viceházmestertől kért búvóhelyet addig amíg a nép haragja elcsöndesedett.

Közben megérkeztek az utcára a mentők is és bekötözték a fiatalembernek, — *Ritter György* 23 éves kereskedőségének — a homlokán támadt veszedelmes sebet.

A tömeg időközben nagyon felszaporodott és minden áron követelte a rendőrt. A kávéházat fogták már ostrom alá, amikor egy vé-

letlenül arra járó detektiv nagy sipolással összehozott nyolc rendőrt. Ezek bementek a házba és vagy félórai keresés után megtalálták a viceházmester kuskóijában elbujt „hóst.”

Az utcán azután nyolc társa fedezete mellett vonult be a hetedik kerületi kapitányságra „vitéz” *Kun Ferenc*. A tömeg a különös menetet nyomában volt és állandóan szidalmazta és gúnyolta a két sor között haladó rendőrt, akit a kapitányságon az inspekciós tisztviselő kihallgatott és szembesített az áldozattal.

Kun Ferenc éjjelen át ott maradt a rendőrségen. Reggel fedezet nélkül mehetett már haza.

Bécsi távirat jelenti: Két tüzérkatonára ma este részegen az utcán lármát csinált. Két rendőr csendre intette a katonákat, akik erre oldalfegyverükkel megtámadták a rendőröket, akik szintén fegyverrel védekeztek. A véres harcban az egyik tüzérkatonára igen súlyosan megsebesült.

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 9-én az időjárás: hűvös, keleten elvéve csapadék.

— **Károlyi Gyula gróf és a Tribuna.** A következő sorok közlésére kértek föl bennünket:

Méltóságos

Károlyi Gyula gróf urnak, aradvármege és Arad szab. kir. város főispánja, a főrendiház tagja *Arad—Mácsa.*

Kedves Barátunk! Tőled nyert megbízatásunknak megfelelő, három ízben jelentünk meg a Tribuna szerkesztőségében, míg a lap szerkesztőjét ma délelőtt fél 11 órakor ott találtuk. Megbízatásunkhoz ragaszkodva, felszólítottuk, hogy a Tribunában megjelent és törvényhozói kötelességed teljesítése miatt téged megtámadó cikk íróját nevezze meg, mire *Constantin Szávu* szerkesztő kijelentette, miszerint a cikk íróját meg nem nevezi, egyben azt is, hogy a cikkért a felelősséget, mint a lap szerkesztője, vállalja. Ebbeli kijelentése után nyert megbízatásunkhoz képest tőle nevedben elégtételt követeltünk, mire ő késznek is nyilatkozott, de csakis bírósági úton. Mi tőle fegyveres elégtételt követeltünk nevedben, de ezt *Szávu* ur határozottan megtagadta, valamint azon ajánlatunkat is, hogy egy általunk fogalmazandó nyilatkozatot írjon alá, melyben kijelenti, hogy a szóban forgó cikk téves információ alapján iratott, annak közlését sajnálja és kész az abban foglaltakért olyformán ünnepélyesen bocsánatot kérni, hogy ezen nyilatkozatot román nyelven a Tribuna legközelebbi számában, vezető helyen hozza, minket pedig feljogosít azt, a helybeli három magyar lapban közölni. Minthogy ezek szerint minden irányu ajánlatunkat visszautasította és ragaszkodott ahhoz, hogy csak bírói úton ad elégtételt és tesz eleget a cikkért vállalt felelősségnek, részünkről az ügyet *befejezettnek jelentjük ki* és megbízatásunkat vissza bocsájtjuk rendelkezésedre.

Arad, 1909. április 8-án.

Urbán Iván.
Friebeisz Miklós.

— **A király lovagó-gyakorlatai.** Bécsből jelentik: A király, ha husvét után Wallseeből visszatér Schönbrunnba, folytatni fogja a lovagló-gyakorlatait a bécsi udvari lovagló-helyiségben. Budapestre érkeztek is naponta fog lovagolni a budavári udvari lovaglóban.

— **A miniszterelnök husvétja.** Fővárosi tudósítónk jelenti: *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma délután Dánosra utazott, ahol az ünnepnapokat tölti. A miniszterelnök csak az ünnepek után tér vissza a fővárosba és jövő szerdán vagy csütörtökön megy Bécsbe.

— **Az osztrák-magyar flotta ellen.** *Londoni* távirat jelenti: A lapok ma is az osztrák-magyar flotta-fejlesztés tervével foglalkoznak. Arra irányítják a kormány figyelmét, hogy Ausztria-Magyarország nem 3, hanem 4 Dreadnought hajó építését határozta el. Felszólítják a kormányt, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket, hogy a veszedelem elhárítható.

— **A román kereskedelmi szerződés.** Fővárosi tudósítónk telefonálja: A mai minisztertanács hosszasan foglalkozott a román kereskedelmi szerződés ügyével. Mint értesülünk, a tárgyalások folyamán újabb nehézségek merültek fel, azonban a kormány reméli, hogy ezeket az ünnepek alatt szakadatlanul folyó tárgyalásokon sikerülni fog leküzdeni. A szerződést valószínűleg mindjárt az ünnepek után megkötik és rögtön ezután *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter helyett *Szterényi* József államtitkár Bukarestbe utazik, hogy a szerződést aláírja.

— **Zeppelin-léghajó a közös hadseregben.** Egy *berlini* lap hitelesnek mondott forrásból a következőket írja: Körülbelül 15 nappal ezelőtt, mikor a szerb válság tetőpontján állott és a háború kitörése már kikerülhetetlennek látszott, a monarchia közös kormánya illetékes németországi körökhöz kérdést intézett, vajjon kaphatna-e azonnali szállításra egy Zeppelin-féle kormányozható léghajót, amely hadicélokra is alkalmas? Berlinből erre azt válaszolták, hogy ilyen léghajót azonnal nem tudnak szállítani.

— A bécsi „Zeit” értesülése szerint ez a hír már csak azért sem fedti teljesen a valóságot, mert hadvezetőségünk nagyon jól tudja, hogy ez a kívánság nem is volna teljesíthető.

— **Adomány a vesztőhelyre.** *Jánossy Győző* ma az Aradi Közlöny útján 10 koronát adományozott a vesztőhelyre.

— **Politikai gyilkosság.** *Konstantinápolyból* jelentik: Tegnap itten öorozva agyonlőtték *Hasszán Fémít*, a „Szerbeszti” című liberális újság főszerkesztőjét és megsebesítették a vele levő *Sakir* béget, akit *Rifat* basának néztek a merénylők. A nép azt hieszteli, hogy az ifjútörök bizottság és a kormány van a gyilkosság mögött és a kormány reitegeti a gyilkost. A liberális „Ikdam” nagy leleplezésekre készül.

— **Határozatképtelen törvényhatósági közgyűlés.** Ma délután négy órára rendkívüli közgyűlésre hívta össze *Varjassy* Lajos polgármester a törvényhatósági bizottság tagjait, hogy névszerinti szavazattal engedjék át a teksztilyár telkét *Haefele* János gyárosnak. A bizottsági tagok azonban nem jelentek meg határozatképes számban és így a szavazást a nyolc nap múlva összehívandó rendkívüli közgyűlésre kellett halasztani.

— **Házasság.** *Gál* Lipót, a *Hirschl* Dávid és fiai facseti bor- és szesznyagkereskedő cég beltagja április hó 14-én délelőtt tartja esküvőjét *Klein* Sári kisasszonnyal, özvegy *Klein* Lipótné urnónek az aradi előkelő társaságokban kedvelt, bájos leányával.

— **Tilos a kóstolás.** Akinek galambpéje és jó egészséges idegzete van, amely például hasonlít egy hajókötélhez — no az vállalkozhatik arra, hogy a piacra menjen bevásárolni. Ott aztán bőséges tapasztalatokat szerezhet. Például megtudhatja mindjárt, hogy bár a magyar nyelv szótárát már megcsinálták, de az hiányos. Roppant sok szó hiányzik belőle. Hogy melyek? Azt a piacon lehet megtapasztalni. A vásárolni akaró álljon meg egy terebélyes kofa előtt, nézegesse az árut, kérdezze meg mibe kerül és ha van bátorsága — igérjen kevesebbet. Akkor aztán hall olyan zaniatos jelzőket, a válogatott szókinészek olyan özönét zudítja nyakába a szótárszabadság piaci tündére, hogy még Arany János is pironkodva szégyenkezne. De anélkül, hogy igényt tartanának arra, hogy a kelkáposzták és kalarábék jól megtermett nemzői minket dísztagnak válaszszanak meg, kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy sokszor igaznak van. Nem a hazafiság mondja ezt velünk, mintha annak örülnénk, hogy a piaci elárúsítónok révén egy csomó elfelejtett, vagy forgalomban nem levő kifejezésekkel szaporítják a magyar szókinészt, hanem az igazság. Mert a mi asszonyaink, ha vásárolni akarnak, mindenek, csak nem kedvesek. Neki mennék a kosárnak, keresnek, turnak, válogatnak, mindig az tetszik meg nekik, ami legutoljára fekszik, azt halásszák ki. Körülbelül meglehet állapítani, hogy p. o. lekvárt, tejfölt, tejet és más ilyen folyadékot tizen-buszán megkóstolnak, míg a huszonegyedik vesz. Egyik a nyelvcséjét mártja bele, a másik az ujjacsáját, sőt a biztonság kedvéért a cselédjének a nyelvét és legtöbbször nem kifogástalan ujját is megfürösztli a bögrében, kannában, mielőtt vesz. Hát biz ez sem nagyon izléses dolog. A közegészségre pedig határozottan veszélyes. Nagyon helyes tehát a makói rendőrkapitány rendelete, mely megtiltja a vevőnek a folyadékokat tartalmazó és árusításra szolgáló edényből kóstolgatni, vagy e célból az ujjait bemártani. Annyira üdvös e rendelkezés, hogy kívánatos volna, ha ezt Aradon és a többi piacokon is meghonosítanák.

— **Steinhardt Mór dr. tiszteletdíja.** A Weitzer János hagyaték lebonyolítását a törvényhatóság megbízásából Steinhardt Mór dr. ügyvéd végezte. Ma nyújtotta be a törvényhatóságnak végleges elszámolását és kérte esedékes tiszteletdíjának kiutalását. A jogügyi bizottság foglalkozott a beadvánnyal ma tartott ülésében. Steinhardt dr. a kétmillió százhuszonkétezer-öttszázhetvenegy korona hagyatéki vagyon után járó 3 százaléknak megfelelően 63688 koronában kérte tiszteletdíjának megállapítását. A jogügyi bizottság Reicher Károly főügyész elnöklésével, Mälek Lajos dr., Rosenberg Miksa dr., Vajda István dr., Jegessy Károly dr. és Kilenyi János tagokból álló bizottságot küldött ki az elszámolás felülvizsgálására és a hagyaték kezelését illető javaslat megtételével is megbizta ezt.

— **A sikkasztó exelnök száműzetése.** A venezuelai köztársaság tudvalevőleg körözött levelet bocsájtott ki volt elnöke, Kasztro ellen, aki az állam vagyonát elsikkasztotta és Európába szökött. Az exelnök most, hogy tisztázza magát, vissza akar utazni Amerikába, de útja csupa akadályokba ütközik. Tegnap ki akart szállani Trinidad-szigeten, de az angol hatóságok ezt megtiltották. Kasztro erre Martinique szigetén kötött ki. Most egy párisi távirat azt jelenti, hogy a francia kormány távozásra szólította fel őt, mert azt hiszik, hogy Kasztro támadást akar intézni Venezuela ellen s e célra a szigeten katonákat és fegyvereket gyűjt össze. Kasztrot most sem angol, sem francia, sem amerikai hajók nem akarják felvenni.

— **Halálozás.** Balázsfalvi Kis István dr., Lajosmizse község orvosa, e hónap 2-án meghalt. Az elhunytban Révay Kálmán aradi járásbíró sógorát gyászolja.

— **Egy élet — egy krajcár.** Szabó Juli, koporsvári cselédleány elmetszette karjair az ereit, mert asszonya azzal vádolta, hogy ellopott egy krajcárt . . . Elszámolni kellett volna a pénzzel, amit bevásárlás céljából rábíztak, egy krajcár hiányzott . . . és ő meghalt ezért a krajcárért . . . Jó egy pár hónap előtt hasonló eset adódott elő a magyar fővárosban. Az a cselédleány, aki akkor marólugba ölte az igaztalan vád keserűségét, okleveles tanítónősből bukott a cseléd sorba. De ez a Szabó Juli, paraszti sorból a városba vergődött szegény leány, akinek életét nem finomította ki a nyomtatott betű, akinek hátán bizonyára sokszor táncolt a vessző kis korában. És lám, lám . . . mégis érzékenyebb volt, mint nagy kalapos asszonya, akiben nem volt annyi finomság, mint ebben a halálba kergetett lányban. Ha lett volna, akkor elhitte volna a mentegődzést, akkor hitt volna azokban a becsületes, őszinte szemekben, mert ilyen lehetett a szeme annak a leánynak, aki meg tudott halni egy krajcár miatt . . . Egy krajcár . . . jellemző ez az „egy krajcár” azokra az asszonyokra, akik tolettért százakat dobálnak ki, akik a férjüktől az utolsó ezüstöt is kicsalják, hogy hiába- valóságokért kidobálják, de agyonkinözzák a cselédjüket egy krajcárért . . . Szegény Szabó Juli, az ő esetéből könyvet tudna írni a társadalomfilozófus, izgató, forradalmi téma egy forróvérű szocialista agitátor számára — de mindaz vissza nem adja az ő életét . . .

— **Sonnenenthal Adolf temetése.** Bécsből jelenti egy távirat: Ma temették el nagy pompával Sonnenenthalt. Azok az utcák, melyeken át a menet elhaladt, már reggel kilenc órakor megteltek közönséggel. A király képviselőjében Montenuovo herceg, első udvarmester jelent meg a gyászházban. Montenuovo herceg bement abba a szobába, ahol a halott a ravatalon feküdt, azután Sonnenenthal gyermekeit kereste fel, akikhez e szavakat intézte:

— Azért jöttem, hogy az én kedves Sonnenenthalomtól bucsut vegyek!

A gyászházban azonkívül megjelentek a Burg-Színház összes Bécsben időző tagjai, Schleuther igazgatóval az élükön, Weingartner, az Opera igazgatója, számos bankár és nagyiparos, művész és író. A berlini Schauspielhaus képviselőjében Lindau dr. volt ott. Féltiltkor a koporsót levitték a gyászkocsira, a gyász kíséret is kocsira ült és a menet megindult. A temetési menet a Burg-Színház előtt haladt el. A döblingi temetőben, ahol a művészet nagy halottját eltemették, több beszédet tartottak. Elsőnek Schleuther, a Burg-Színház igazgatója bucsuztatta el a halottat, azután Weingartner, az Opera igazgatója, a „Concordia” író- és hírlapíró egyesület elnöke, Lindau Pál dr. a berlini kg. Schauspielhaus nevében, Hierhammer alpolgármester, az izraelita hitközség nevében Stern dr. és mások beszéltek.

— **Templomépítések a megyében.** Az aradmegyei Apáti községben építendő gör. kat. templom felépítésével 52.000 koronát meghaladó vállalati összegért Dávid Jakab gyulai építőmestert bízta meg az egyházközség. — Talpas község gör. keleti templomát 42.754 korona 40 fillér költséggel újra építik, a munkálatokat nyilvános árlejtésen fogja az egyházközség április 25-ikén biztosítani.

— **Az önkéntes-év megdrágítása.** Katonai körökből az a hír szivárgott ki, hogy az egyéves önkéntességet akként fogják megdrágítani, hogy a 348 koronában kivetett összeget, melyért a saját költséges egyéves önkéntes kincstári élelmezést és felszerelést kap, kerek száz koronával fel fogják emelni. Ezt az intézkedést az élelmezési és felszerelési cikkek általános megdrágulása tette szükségessé.

— **A haditudósítók elutazása.** Belgrádból írják: A külföldi lapok haditudósítói, akik már vérbe mártott tollal álltak őrségen két ország határán, valamennyien elutaztak már s most csak a tulajdon élményeikkel számolnak be lapjaiknak. Donnhäuser százados, a Lokalanzeiger-nek Boszniába küldött hadi tudósítója ezt írja: Megérkezésem után Boszniába, az osztrák katonai és polgári hatóságok szívélyesen fogadtak. De mihelyt pontos információkat kértem és engedélyt a szabad mozgásra, nyomban ezt mondták: Hja, kedves barátom, ez nem lehet. E tekintetben Japán a mintaképünk s elhatároztuk mi is, hogy a hadi tudósítást lehetőleg korlátozzuk. Nyolc nap előtt utra készültem Visegrád felé. Lipovesák ezredes lebeszélte róla s azt mondta, hogy sokkal érdekesebb lesz, ha Vidina határvárosba megyek. Elláttak utlevéllel, ajánlatokkal, fegyverviselési engedéllyel s megérkezve oda, alkalmam volt látni, — nem a háborút, — hanem egy gyárnak a békés munkáját. Így vezettek félre olyan időben, amikor még háboru sem volt. Hátha még háboru lett volna.

— **A közönség és az autobus.** Tudvalevő, hogy az autobuszon bérlő közönség memorandumot akart intézni a törvényhatósághoz az autobuszon észlelt hiányok pótlását kérve. Miután az üzemigazgató a közlekedést némileg javította és a bérlők kívánalmainak egy részét figyelembe vette, tehát a memorandumot nem adták be. Most a bérlők intéző-bizottsága nevében még a következők teljesítését kívánják az autobusz igazgatójától:

1. A sofőrök szakszerűbb kiképzése, hogy a szolgálatot felmondott gépkocsikat gyorsabban szolgálatképesé tehessek s ne szoruljanak a kocsin ülő vaggongvári mérnök urak tudományára, akik nem egyszer egy közönséges csavar megfeszítésével megtudták indítani a kocsit.
2. A felváltás jobb és célszerűbb időre való megváltoztatása.
3. Egy-egy sofőrnek a garageban való állandó készenlétben tartása az esetre, hogy az uton szolgálatot felmondott autobusz pótlására minden pereben egy másik kocsi kivezényelhető legyen.
4. Az ablakok gummi betéttel való kitöltése, hogy ne olyan idegrázóan zörögjenek.
5. A garageban ellenőrizték, vajjon a szolgálatot befejező alkalmazottak kocsijukkal nem-e a felváltó kocsi megérkezése előtt térnek befelé, miáltal igen sokszor zavar támad és egyáltalán pontosan történik-e a felváltás.
6. Az utvonalmak — különösen a nagyváradi és a pécskai utnak — a száraz és poros időben való naponkénti legalább 2 izbeni locsolása és naponkénti seprése, miáltal az a borzasztó porfelhő, melyben a kocsik járnak, megszűnne.
7. A nagyon közel fekvő megállóhelyek részint feltételelessé tétele, részint teljes megszüntetése, mivel ma ugyyszólván minden 10—20 lépésnyire van megállóhely, ami a menetidő hátrányára van.
8. Az imperiálon egy jelzőkészüléknek alkalmazása. Ezen hiányok, illetve bajok minél előbbi megszüntetésére számítva s figyelembe véve a t. autobus igazgatóság által tett s főbb sérelmeinknek megszüntetését eredményezett intézkedéseit, az intéző-bizottság minden további lépést szükségtelennek tart s minden további működését megszünteti, bizonyosságát adván annak, hogy beéri a jogos igények kisebbszerű, de legszükségesebb kielégítésével is akkor, amikor az illetékes tényezők jöndulatával találkozunk. Az intéző-bizottság nevében: Havas Sándor, Vártes Dezső, Keppich Zsigmond.

— **Dinamit-szerencsétlenség.** Dévai távirat jelenti: Gábor Péter bányamunkás, amint a munkából hazasított, az utcán egy csomagot talált, melyben dohányt sejtett. Hazavitte, ott-hon bontogatni kezdte, mire a csomag hirtelen óriási dördüléssel felrobbant. A csomagban dinamit volt, mely a munkás kezét továbbá kitépte cs arcán is borzalmas sebet ejtett. Felépüléséhez nincs remény. A dinamitot valószínűleg a bányából lopták és az uton elvesztették.

— **Megfulladt kisleány.** Csóti Ferencnek, a csanádpalotai vasúti őrnök Juliska nevű öt éves leánya tegnap beleesett az őrház mellett folyó élővízcsatornába. A szerencsétlen kisleánynak már csak a holttestét fogták ki.

— **Rejtélyes halál.** Ezzel a címmel legutóbbi számunkban megírtuk, hogy Pankotán özv. Vig Mártonné szülésznő lakásán Nyikora Pálné agrisi asszony rejtélyes körülmények között meghalt. Ma boncolták fel Nyikoráné hulláját, amelynek eredményeképp megállapították, hogy az asszony a szülésznő kezelése közben, az izgalom miatt *szivszélhűdésben* halt meg. A nyomozást tovább folytatják, mert nem lehetetlen, hogy Nyikoránét valami más községbeli kuruzsló kezelte előzetesen.

— **Az aradi zsidó hitközség eljárásága** ez uton hozza köztudomásra, hogy a jövőben és pedig már peszach utolsó napjától kezdve a reggel háromnegyed 7 órakor kezdődő sachsuz istentisztelet végén és a d. e. 9 és fél órakor kezdődő muszal istentisztelet folyamán lesz hazkarah (halotti emlékimé) tartva. Egyben közlésezi, hogy az esti istentisztelet további intézkedésig egynegyed 7 órakor kezdődik.

— **Öngyilkos városi hivatalnok.** Debrecenből jelentik: Hajdunánáson szenzációs öngyilkosság történt a napokban. Egy városi hivatalnok április 1-én foszforoldattal megmérgezte magát és ma délután meghalt. A hivatalnokot anyagi gondjai kergették a halálba. Pongor Gergely 47 éves hajdunánási városi hivatalnok, akinek nagy családja van, már egy pár év óta nehéz anyagi gondok között élt. Az anyagi gondok egyrészt az egészségét aláásták, másrészt az életkedvét elvették. Hozzájárult ezekhez, hogy Pongor nem valami jól élt a feleségével és a családi perpatvarok napirenden voltak közöttük. Az örömnélküli keserű élet arra a lépésre vitte Pongor Gergelyt, amelyre a nyomorgó, nehezen megélő és rossz családi viszonyok között levő emberek jutnak: inni kezdett. Ittas lehetett április 1-én is, amikor végrehajtotta az öngyilkosságot, amit egy néhány hete tervezett. A koresmában foszforoldatot kevert a borába és kiitta. A maró méregtől rendkívüli fájdalmak voltak Pongor Gergelynek, akit eszméletlenül szállítottak a lakására. A tragikus sorsu ember ma délután iszonyu kínok között meghalt. Pongor Gergelyt, aki iránt nagy a részvét, holnap temetik el Hajdunánáson. Az öngyilkosságról táviratilag tettek jelentést a debreceni ügyészségnek.

— **A szép cigányasszony atka.** A mult őszzsel különös érdeklődést keltett Nagyváradon egy rablógyilkos cigányasszony pöre. A gyönyörűséges Mikula Klára ellen az volt a szörnyű vád, hogy egy édes erdei pásztorórán kirabolta és megölte azt a szerencsétlen embert, aki a meseszép asszony vezetésére vágyakozott. A főtárgyaláson egyetlen tanu volt, aki a vádat bizonyította. Ez a tanu a szép Klára büntársa, Nyika Kovács János, egy hórihorgas cigány legény, akinek a vallomása alapján életfogytiglan való fegyházra ítélték a gyilkos asszonyt s a legényre hét évi fegyházat mértek. Az ítélet kihirdetése után Mikula Klára cigányos pátozzsal fenyegette meg a büntársát:

— Fogjon meg az átok! Száradj el a börtönödben!

Nyika Kovács János néhány hónap óta vért köpött s bevitték a rabkórházba, ahol tegnap este meghalt. Megölte a börtön halálos betegsége: a tüdővész. A cigányasszony hamar megtudta az árulója halálát s deliriumos láz vett rajta erőt. Örjöngeni kezdett és vad diadallal kiabálta cellájában:

— Elpusztította az átkom!

Az örjöngő asszonyt csak nehezen tudták lecsillapítani. A fogház halottját ma temetik.

— **Kifosztott ékszerüzlet.** A brassói rendőrség táviratilag arról értesítette az aradi rendőrséget, hogy ott Müller Ede ékszerész üzletét ismeretlen tettesek feltörték és tizenhatezer korona áru ékszer, órákat, láncokat loptak el. Az aradi rendőrség is nyomozza a tetteseket.

— **Kettős halálos szerencsétlenség,** Paksról írják: Hüfner György gazda feleségével és 21 éves fiával kocsin vetni ment a szántóföldre. A kocsi elé két tüzesvérű csikó volt fogva, melyeket a fiu hajtott. Utközben az apa fiát korholta, mert szerinte nem jól hajtott. A fiu egy darabig hallgatta, de azután megunva a korholást, leugrott a kocsiról és a gyeplőt a lovak nyaka közé dobva, ostorával erősen a lovakra huzott, a mitől az amugy is nyugtalan vérű csikók megvadultak és örülten futni kezdtek. Idősb Hüfner nem bírta a gyeplőt a lovak közül kiragadni és kétségbeesetten látta feleségével, mint viszik a lovak a Duna felé. Hüfner ekkor leugrott a kocsiról és mozdulatlanul maradt a földön. A lovak az ájuldozó asszonynyal tovább vágattak, míg egy zökkenőnél az asszony is kiesett a kocsiból és ekkor a segítségére siető embereknek nagynehezen sikerült a megvadult állatokat lefogni. Az asszony agyrázkódást szenvedett és haloklik, Hüfner pedig szintén súlyosan megsebesült. A szerencsétlenséget okozott fiu tettenek következményeitől annyira megijedt, hogy megszökött. A csendőrség keresi.

— **Rejtélyes eset.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Kucsera Anna kávéházi felirónő ma reggel hazafelé ment a Vadász-utcában. Közben betért az ott lévő Gerstenbrein-féle vendéglőbe, hogy egy pohár pálinkát megigyék. A vendéglőben a szomszéd asztalnál egy férfi ült, akivel Kucsera Anna megismerkedett, átült az asztalához és aki borral kínálta a leányt. A leány ivott és kevéssel később annyira rosszul érezte magát, hogy erős rosszullet fogta el. Az idegen férfi nagyon kedves volt hozzá és elvitte a Rókus-kórházba, ahol otthagya. Itt az orvosok megállapították, hogy szublimálttal meg van mérgezve és állapota életveszélyes. Értesítették a főkapitányságot, honnan a leány kihallgatására egy rendőrtisztviselő kiment. A leány azt mondta, hogy a férfit ezelőtt sohasem látta, de bizonyos, hogy az mérgezte meg őt. Látta is, amikor fehér port öntött a borba. Kérdezte is, mi az, erre az idegen azt mondta, hogy a por javítja a bort. Az idegen nevét a leány nem tudja, az gyógyszerésznek mondta magát, 40—42 éves ember. A rendőrség a rejtélyes ügyben megindította a nyomozást.

— **A szállodában.** Budapestről jelentik: Ma éjjel 3 órakor, nagy mulatság után nyugalomra vágyódott Szabó Mária sanzonett és a Király-utca 39. szám alatti szállodában bérelt szobát. Alig érkezett a szobába, rosszul lett és eszméletlenül esett össze. A mentők mérgezést állapítottak meg és a Rókusba vitték.

— **Tulzsufolt raktár miatt** minden a raktáron levő összes ékszereimet, arany és ezüst, valamint acél különlegességi férfi és női óráimat, láncok, gyűrűk, karperecek, valamint óriási valódi ezüst áru raktáromat u. m. tálcák, kosarak és sok száz más darabok, nemkülönben — elsőrangú nehéz tüzi ezüstölt „Chinai ezüst” áruimat beszerzési áron árusítom. A n. é. közönség szives látogatásáért esd Weinberger Ferenc Arad, Andrassy-tér 20. 1445

— **Megölte az alkohol.** Ma reggel a Radnai-ut 3. szám alatt levő Kellner vendéglő egyik félreeső helyén halva találták Szávics Györgyöt, akit úgy ismertek, mint aki régebb idő óta szenved idült alkohol mérgezésben. A királyi ügyészség rendelkezése a törvényszéki orvosok megvizsgálták és megállapították, hogy nagymértékű pálinka élvezet ölte meg.

— **Musvetei illatszerek és locsolók** valódi francia és angol gyártmányok már 30 fillértől kezdve, alkoholmentes virágkivonat, gyöngyvirág, rózsza és ibolya illatokban, női bőrtáskák mélyen leszállított árban legnagyobb választékban kaphatók Hegedüs Gyula illatszerkereskedésében. Arad, Andrassy-tér 15. sz. Telefon 506. 41

— **Francia likörök** legbiztosabb készítésére, — házilag — I üveg likör aroma Vojtek és Weisznál. 171

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

MULATSÁGOK.

(=) **A „Gutenberg”-dalkör hangversenye.** Husvét első napján lesz az aradi nyomdászok „Gutenberg”-dalköre által rendezendő hangversenynyel egybekötött táncmulatság, amely elé nagy érdeklődéssel néz a mulatni vágyó közönség. Az ügybuzgó rendezőség dícséretre méltó fáradozással törekszik azon, hogy e mulatság ne maradjon hátra a multban rendezett és fényesen sikerült mulatságok mögött. A rendezőség minden tevékenysége odairányul, hogy a közönség jól találja magát s úgy a műsor, valamint a táncmulatság által élvezetes és emlékezetes órákat szerezzen.

TANÜGY.

(—) **A Weitzer János-utcai elemi leányiskola.** Arad törvényhatósági bizottsága még február hónapban elhatározta, hogy a Weitzer-utcai leányiskolát bolthelyiségekkel kapcsolatosan fogja felépíteni. A törvényhatóságot határozata megbozatalában főleg gazdasági szempontok irányították, mert ezen megoldás által a higienia és pedagogia tekintetében mindenben megfelelő iskola a városnak ugyszólván semmibe sem kerül, mivel a helyiségek bérösszege az évi annuitásokat teljesen fedezni fogják. A határozat jóváhagyása tárgyában Kovács Vince iskolafelügyelő március 12-én fent járt a belügyminisztériumban, kérvén a közgyűlés határozatának jóváhagyását. A határozatot és a tervet a belügyminisztérium véleményezés végett áttette a közoktatásügyi kormányhoz, ahonnan azokat az aradi kir. tanfelügyelőséghez küldte le. Varjassy Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő pártoló jelentését április 2-ikán felküldte és e hó 5-ikén Máték Lajos dr. közjegyző és Kovács Vince iskolafelügyelő Budapesten jártak az ügy gyors és kedvező elintézése érdekében. Hozzájuk csatlakozott Barabás Béla dr. is és így hárman tisztelegtek Tóth János államtitkárnál, ahol Kovács Vince iskolafelügyelő részletesen ismertette a közgyűlés határozatát és azokat az előnyöket, amelyek a bemutatott terv jóváhagyásával a várost érik. Az államtitkár megígérte, hogy a határozatot jóváhagyja. A kultuszminisztériumból Barabás Béla és Kovács Vince a belügyminisztériumba mentek, ahol azután megígérték az ügy kedvező és gyors elintézését.

SPORT.

+ **A sportegyesületek fuziója.** A következő két kommuniké közlésére kértek föl bennünket:

Az Aradi Atlétikai Klub e hó 9-én délután 5 órakor, klubhelyiségében választmányi ülést tart. Tárgysorozat: 1. Titkári jelentés. 2. Az A. T. E.-el való fuzió kérdésének megszüntetése. 3. Szakosztály szervezeti szabályok tárgyalása. 4. Tagfelvétel. 5. 1909. évi sportprogram. Az elnökség.

Az A. A. K. e hó 16-án délután 6 órakor, a „Millenium” kistermében rendkívüli közgyűlést tart, amelynek egyedüli tárgya az Aradi Tornaegylettel tervezett fuzióról való lemondás. A tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri az elnökség.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi zsidó Szent-Egylet. (Chevra Kadisa) vasárnap tartja rendes évi közgyűlését. Az idei közgyűlés elé szokatlanul nagy érdeklődéssel néznek, mert az egyesületnek hosszú

időn át volt pénztárosa, Glück Dezső lemondott állásáról és ugyancsak megválni készül tisztségétől Fleischer Sámuel dr. elnök is. Lemondásukat elfogalmságukkal indokolják meg. Értesülésünk szerint az egyesület lépéseket fog tenni, hogy az elnököt és a pénztárnokot megmaradásra bírja.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A találmány. Felsőbüki Nagy Károly, felsőbüki Nagy Pál egyenes leszármazottja és egy kéményseprő, Gurzó János, mindketten eleki lakosok jelentek meg ma Zih büntetőjársbíró előtt. Nagy Károly volt a vádlott. A kéményseprő jelentette fel amiatt, hogy egy közös találmányuk értékesítéséből befolyt pénz elszámolásánál, Nagy Károly öt legazemberezte. A vádlott a mai tárgyaláson ezt nem tagadta és így a bíróság elítélte 40 korona pénzbüntetésre.

§ Öngyilkosok. Budapestről írják: Bruzda Géza fiatal mechanikus szerelmes volt Lengyel Irén varróleányba és Lengyel Irén szintén szerelmes volt Bruzda Gézába. Roppantul szerettek egymást, ellenben fölötté fiatalok voltak, amely örvendetes körülmény nem lett volna ugyan akadály a szerelemben, de a fiatalok nem tudták nélkülözni az anyakönyvi bizonyítványt. Elhatározták, hogy öngyilkosok lesznek. E célból folkerestek egy, öngyilkosságra különösen alkalmas szállót, ahol mindketten szíven akarták magukat lötni. Tényleg elsütötték a revolvért, a golyók azonban nem tettek nagy kárt sem a fiatal emberben, sem a leányban. Ezzel az ügy elérkezett volna a befejezéshez, ha a kir. ügyészség vádat nem emelt volna Bruzda Géza ellen öngyilkosságra való csábítás címén. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék, amely megszüntette az eljárást, mivel az ügyész elejtette a vádat.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

38 éves kíváncsi. (Arad.) Ugy van rendjén, hogy a leány köszöntse előbb Önt.

M. Körkérdésünkre adott válaszát husvét számunkban közöljük.

Nagypénteken a tőzsde zárva marad.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület most adta ki 1908-ról szóló évkönyvét. Az érdekes tartalmu könyvet Keller Iván, az egyesület ügyvezető-titkárja szerkesztette. Magában foglalja a könyv az egyesület tavalyi eseményeit és világos képét nyújtja az aradmegyei gazdasági életnek. A könyv, amely az Av. G. E. palotájának fényképét is tartalmazza, az egyesület tagjainak tagsági illetményként jár.

— Erdélyi erdőüzletek. A M. Pénzügyirja: Hunyadmegyei faipar rt. (Déva) cég alatt új részvénytársaság alakult Déván március 31-én 800,000 K alaptőkével (2000 drb. 400 koronás részvény) a Dévai hitelbank rt. égisze alatt. Ebben a részvénytársaságban egyesítette a Dévai hitelbank rt. a Kohn Jónás és fia cég szászvárosi és Pollák, Baek és társa cég püponoricsi erdőüzemét. A részvények tulajdonos részét az érdekeltek vették át, míg egy töredék nyilvános aláírással jegyeztetett. A közgyűlés a részvénytársaság elnökéül Kemény József báró marosnémeti nagybirtokost, az igazgatóságba Bors Emilt, a Dévai hitelbank rt. igazgatóját, Kenderessy Ferenc nagybirtokost, Hirsch Adolf kereskedőt, Horváth Kamilló dr. ügyvédet, Baek Károlyt, a Pollák, Baek és társa cég belfagját, Kohn Ferencet, a Kohn Jónás és fia cég belfagját, Katona Lajos dr.-t, a Magyar pénzügyintézetek központi hi-

telbankja igazgatóját és Deutsch Armit, a Magyar általános hitelbank brassói fiókjának főnökét választotta meg. A felügyelő-bizottság tagjai: Pacher Alajos és Vitán László, a Dévai hitelbank rt. főtisztviselői, Kohn Lajos, a Kohn Jónás és fia cég belfagja, Vályi Ferenc főerdész és Bors Emil dr. nyugalmazott egyetemi tanár.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 8.

Amerika 3-ig magasabb. Kínai: csokély, vételkedv jobb. 7 ezer métermázsza 5 fillérrel magasabb.

Az arak 50 kilónként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	14.14—4.15	14.——14.01
Tengeri májusra ...	7.10—7.51	7.43—7.44
Rozs áprilisra ...	10.01—10.01	9.9—9.99
Buza májusra ...	13.92—3.93	13.82—13.83
Zab áprilisra ...	8.68—8.69	8.66—8.67
Buza 1909 októberre ...	11.44—11.45	11.6—11.37
Rozs októberre ...	9.17—9.18	9.18—9.09

Zárul 5 órakor.

Cztrák hitelrézvény 633.50
Magyar hitelrézvény 734.25

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 8. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 400—40 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 143—144 fillérig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 145—147 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 145—147 fillérig.

Szertiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslétszám: Április hó 5. napján volt készlet 22 850 darab, április 6. napján folhajtattott 303 darab, április 6. napján elszállított 79 darab, április 7. napjára maradt készletben 22,979 darab.

A hizott sertés üzlet irányzata: nyugodt.

Husvét első napján

vasárnap, április 11-én lesz az aradi nyemdzások „Gutenberg da köré” nek műsoros táncestélye a városligeti vendéglőben.

IDEGENEK ARADON.

— Április 8. —

Fehér Kereszt szálloda. Vidor József utazó Budapest. — Hirscheim Vilmos utazó Bécs. — Szissauer Adolf utazó Budapest. — Fenyő Lajos utazó Besztercebánya. — Günczi Dávid utazó Budapest. — Dénes Gyula utazó Budapest. — Liffen Miksa utazó Bécs. — Löwy Angelo utazó Budapest.

Központi szálloda. Kalmár Lajos utazó Budapest. — Szántó Lipót utazó Budapest. — Bicskei Sándor utazó Budapest. — Weszely Tibor dr. ügyvéd Budapest. — Keller Antal métnök Budapest. — Hevessy Bertalan földbirtokos Tornaalja.

Gerő Nándor bányaigazgató Salgótarján. — Seise Herman utazó és neje Nürnberg.

Vass szálloda. Hevessy Mária magánzó Arad. — Novák Irén színésznő Arad. — Gombás József utazó Budapest. — Parnanthe Emil állami tanító Zimbró. — Cuthi Ferencné vendéglős Buttyin.

Pannónia szálloda. Lefkovits Bernát kereskedő Rossia. — Szemerédy János magánzó Nagylak. — Láng János kereskedő Arad. — Sebestyén József dr. ügyvéd Borosjenő. — Bukay Gyuláné és leánya magánzó Nagylak. — Kelemen Ferenc áll. tanító Kunágota. — Ardelean János nyugdíjas jegyző Mintye. — Vidor József tanító Mácsa. — Varga Lajos hivatalnok Lippa.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1909. évi április hó 9-én:

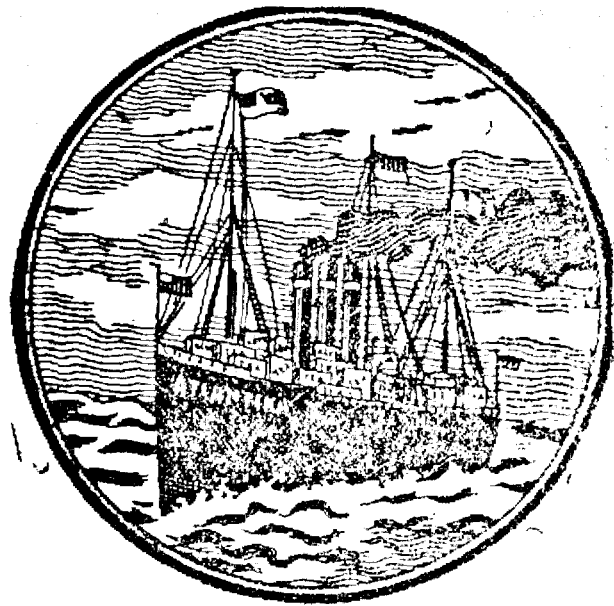
Nincs előadás.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

1909. április hó 9-én, péntek:

Nincs előadás.

Reggel, délután és este

igyunk

ATLANTIKA kávé,

ATLANTIKA teát

ATLANTIKA rummal

mert csak az

ATLANTIKA

kávé, tea, rum speciális üzletben

kapható

fűszer és illatszert káros szagától mentes

kávé, tea, rum.

A kirakatban működésben látható villanyüzemű kávépörkölőnkkel naponta többször friss pörkölés.

Eladás nagyban és kicsinyben. 421

ATLANTIKA

Kávé és tea behozatal

Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.

Városi és megyei telefon 609.

Husvétii levelező-lap nagy választékban. 951

Hirdetmény.

Kovasszincz hegyközsége

közöli, hogy a hegyszéki

közgyűlést

folyó hó 16-án, d. e. 9 órakor

tartja meg, melyre a szőlőbirtokosok tisztelettel meghívattak.

Tárgy:

1. Az 1909. évi költségelirányzat.
2. Az 1908. évi kiadás és bevétel kimutatása.
3. Hegyszéki jegyzőválasztás.
4. Egy hegyszéki választmányi tagnak választása.

Tisztelettel

Hegyszéki előljároság.

APRO HIRDETESEK.

Husvétra

minden felekezeti imakönyvek egyszerű és díszesebb kivitelben a legjutányosabb árakon; Husvétii képes levelező lapok nagyban és óriási választékban. Krausz Paulin Színházépület. Telefon 511. szám. 291

Ház eladás.

Nikodem örökösök tulajdonát képező Tabajdy Károly-utca 1-ső sz. és Pécskai-ut 18. számú ház, esetleg kerttel együtt eladó. Értekezhetni Ararfy Ferenc ügyvéddel, Előtvös-utca 5. 1431

Eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 1471

Kossuth-utca 54 sz. ház

szép lakásokkal, nagy műhelyvel, mely raktárnak is igen alkalmas, jutányosan eladó. Bővebbet Répási Pál 8. 8. 8. vendéglősnél. 1481

Hatóságilag engedélyezett

kiadású könyvek, papíráruk és részerekben üzletelhelyezés miatt. Ingusz I. és Fia könyv-, papir- és írószer kereskedésében, Weitzer János-utca. 173

Husvétra!

ajánlom minden vallású imakönyv-raktáromat. Nagy választék, olcsó árak. Husvétii levelező-lapok nagy választéka. Meglepő ajándékok. Irodai cikkek dus készlete. Nyomatványok elkészítése. Kerpel Izso könyv- és papirkereskedése Aradon. 262

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

Van szerencsém

a n. é. közönség b. figyelmét felhívni címemre, hol a legmagasabb árban veszek uraságoktól levetett férfi ruhát, városi és utazó bundát és mindenféle egyenruhát helyben és vidéken. Bleier J. zsibáros. Szent Pál-u. 12. 1543

**Nagymennyiségű
pléh-pánt
és
maculatura
jutányos áron
eladó.**

Husvétii és Saison

JESZSZER

ajándékok

↔ mérsékelt árak. ↔

VOJTEK és WEJSZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

201

1909. március 15.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Nagy könyvkötészet.

Bettömön tölde.

NYOMDÁJA

minden bevezetett és a mai kor igényeinek legteljesebb mértékben kielégítő szerel

hol mindenre gyorsan, pontosan és a legmodernebb kivitelben minden árban készítenek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legterjedtebb vidéki politikai napilap.

KÖZZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 sor 20 korona.

1 oldal 2 korona.

Utólag:

1 sor 20 korona.

1 oldal 2 korona.

Bevezetés: minden sor.

Bevezetés 40

Husvétí illatszerék

dus választéka!

30 fillértől **30** koronáig minden ár, il-
lat és minő-
ségben. :: ::

Crown Perfumery
I. & E. Atkinson,
E. Rimmel
London.

Houbigant, Roger & Gallet,
Piver, Guerlain, Pinaud,
Soc. hygienique, Violet,
Bourjois & Co. Paris.

Lohse, Wolf, Kiel-
hauser, Mülhens
stb. kiváló gyárt-
mányok.

KÜLÖNLEGESSÉG: DRALLE-FÉLE

Gyöngyvirág és Rózsa-illusió

(Alkohol nélküli illatszer.)

Eredeti és saját gyártmányu Kölni-
viz párlatok. Mülhens-féle virágillatu
Kölni-viz (ibolya, gyöngyvirág és or-
gona) szóró-dugóval ellátva, öntő-
zésre igen alkalmas.

Mindennemü illatszer permőtezők és
szóró-dugók.

Legfinomabb francia likör-kivonatok
házilag hideg uton való likör elő-
állításához.

Hánu Nestor

1861

Vöröskereszt Drogeria

Telefon-szám 455. ARAD, Weitzer János-ucca 2. Telefon-szám 455.